

Рік XVIII. Нью Йорк, Четвер, 3-го Лютого 1910. Число 5.

Vol. XVIII. New York, N. Y. Thursday, February 3, 1910. No. 5.

Під розвагу членам Р. Н. Союзу.

Колись, як Руський Народний Союз був ще маленькою організацією, між діями якими мав він займатися крім уділювання заимог та помертних, було ще багато других гарних річий. Правда, многі з них були тоді а може ще і тепер несповнені, всеж таки в міру розвитку Р. Н. Союзу не завадило бодай деякі з них брати під розвагу або й ввести в житє.

Руський Народний Союз безперечно найбільша українська організація в Америці, тому не диво, що загал сподієсь від него чогось більше як лиш виплачування заимог. Що так справді є, видно з голосів які час від часу відзивають ся в часописах або хочби і з того, що Союз (сам або посредством свого органу „Свобода“) справді нераз бачив потребу займатись ще і другими справами. Усе те було однак більш менш часове тільки між тим як з розвитком нашої імміграції являєсь потреба чогось більше планового, сталого.

Тому то хоч в засаді мож годитись з думкою о. Пристая (Свобода ч. 2), що Союз повинен заінтересоватись питанням колонізації Мексика, однак сам проєкт аби братства Союзові відбули в сім ділі спеціальні мітинги та вибрали спеціальну для сего комісію, треба вважати невідповідним.

Питанє про колонізацію Мексика мігби уряд Союзу, розуміє ся в рамках статута, полагодити і без спеціальних віч. Та се лиш одно питанє, а таких самих або і важніших питань є далеко більше і ними вже повинен би зайнятись не сам уряд і не спеціальна а головна конвенція Союзу.

Маю на думці такі справи, як колонізація взагалі (без огляду на се чи в Мексико, Канаді чи Злучених Державах), закупаю землі в старім краю тутешніми робітниками, запотребованє робітників, організації робітничі, страйки та многі другі питання дотикаючі насущного хліба.

Зайнятись сими справами міг би Союз в сей спосіб, що на головній конвенції делегати вибралиб комітет (економічний, чи як його там назвати) складаючий ся приміром з 3 людей, якого цілею булоб:

Збирати від робітників, працодавців та з других жерел — вісти про се як де іде робота, яка плата, кошт життя та другі обставини; остерігати перед місцевостями де є страйки, помагати організуватись в робітничі заводів союзи і т. и.

Збирати правдиві відомости про се де відповідна земля для поселеня так в Злучених Державах, Канаді як і Мексико (не завадить мати всюди свої колонії тай не кождому одно і те саме подобаєсь), на яких услівях мож її дістати чи купити, що на ній родить ся, як її управляти і т. и.

Посередничити в закупні ґрунтів у старім краю і тут, давати інформації що до горожаньства, служби військової, паспортів і всяких других справ, через незнанє яких іммігранти наносять нераз значні втрати.

Розуміє ся, що усі ті дані збирав би комітет не на те, аби пліснїли, але на те, аби їх доносити до відомости наших іммігрантів. Інформації маючі загальне значінє міг би сей комітет друкувати в тутешних і староукраїнських часописах або і невеличкими брошурками. Інформації маючі місцеве або личне значінє подавав би лиш тим, хто о се просить за невеликою платою так, що з часом із сего жерела мігби бути Союзови навіть і деякий дохід.

Як кождому добре звісно, народа українського так з Австрії як і Росії прибуває до Америки чим раз більше. Народ сей хоче передовсім роботи або землі, хоче хліба. Хто йому в сім поможе, той йому приятель. Таким приятелем мігби стати йому Руський Народний Союз посредством згаданого комітету.

Чи стане ним — се від вас лиш залежить.

Л. А.

Ще пару слів під розвагу.

Переглядаючи „Свободу“, годі чоловікови справді вийти з подиву, звідки властиво у нас бере ся таке множество веліких проєктів, котрі сиплять ся в послїдних часах наче з рукава...

Розуміє ся само собою, що кождий проєкт, о скільки він виринає при помочи нашої преси, для добра нашого загалу в Америці, належить, кому як кому, а передовсім славним нашим „Союзовцям“ не тільки приплеснути, але і пієля сил поперті.

Возьмім приміром піднесену д. Кирилоком, а оброблену обширнійше Вєч. о. Пристайом, гадку плянової колонізації Мексика.

Гадка сама собою дуже красна і гідна попертя, але щож, вона тикає ся лишень одилиць. І річ зовсім природна, що колонізаційні проєкти, хотїй би навіть і здійснили ся, то нема найменшого сумніву, що з винятком одилиць, загалови наших „Союзовців“ ані в гадці не буде „муфувати“ деє в Мексик, от хотїби тільки для тих причин, що у кого охота до „свого куєника землі“ а сльи такий мас, як то кажуть трохи „кешу“, то він найде для себе й тут якийсь куєник.

Що знов тикає ся мене, то я бувби тої гадки: чи не ліпше булоб місто роздроблювати і так роздроблений наш загал, попідкувати ся тутешніми його обставинами, а властиво вводити поступенно в житє ті проєкти, котрі заінтересовалиб нетільки поодинокі особи або одилиці, але які булиб корисні і для нашого цілого загалу, а найважнійше, для наших робітників в тім краю.

Про обовязки Р. Н. Союзу, а властиво його членів, багато у нас говорить ся. І так члени Р. Н. Союзу мають платити розмет за померших своїх товаришів, мають складати місячно маленьку лепту на народний фонд, фонд бідних, мають піддержувати матеріально наші народньо-просвітні інституції і т. д. Але що властиво гварантуємо нашому „Союзовцеві“ на случай, сели він в праці о куєник насущного хліба зужиткує цілий свій молодечий вік, постаріє ся, стане „ходячим трупом“?

Сели у него є тут сяка-така родина, — гаразд. Пригорнуть на старі літа сараку. Але що стане ся з нашим бурлакою, який перекопав ціле житє і хотї був „Союзовцем“ на старі літа лишив ся сам один, мов биланка в полі?

Доки Р. Н. Союз був молодю організацією, його члени були молодими хлопцями, то таке питанє було передчасне. Днесь воно вже трохи інакше. Членів старших чим раз то більше і як раз тепер слід-би нам поставити таке питанє та подбати про його розвязку.

І чи не слід було-б нашим Союзовцям в тій справі подумати над собою?

„Громада великий чоловік!“

При „Р. Н. Союзі“ є справді фонди, котрими „Союз“ зі згодою усіх членів розпоряджує після впадоби, отже-ж, чомуб тих фондів не ужити на основанє дому для Союзових старців чи калік?

Ану-ж но, славні Союзовці, не спіть! У кого добра воля і охота, пишїть про се як хто думас, а може в кінци добалакаємо ся, чи ліпша ся чи та справа.

Михайло Бєля,
Гол. Організатор Р. Н. С.

В справі календарів на 1910 рік.

Календарі до всіх відділів Р. Н. Союзу свого часу зістали вислані. Селиб однак котрий відділ не дістав календарів, або післанє число календарів показало ся за мале і не вистало для всіх членів Р. Н. Союзу, просимо дотичного пана секретаря сейчас про се повідомити Редакцію, а всякий брак сейчас доповнить ся.

Редакція.

Слівце від Редакції.

Вп. читачі на 6-ій сторінці нинішнього числа найдуть табельку п. заг. „Ціни і правила оголошень в Свободі“. Читаючи се, побачать, що зайняли деякі зміни в дотеперішнім поступованю редакції дотично оголошень. І так передовсім оголошеня братів і товариств, стоячих як відділи в Р. Н. Союзі і які орган Р. Н. Союзу оголошує безплатно, від тепер будуть поміщувані виключно тільки раз. Длячого так? Річ ясна. Давнійше, коли до Р. Н. Союзу належало тільки кільканайцять або і кількадесять відділів, то їх оголошеня, хотїйби навіть і йшли по кільканайцять разів не робили в часописи великої рубрики. Днесь, коли до Р. Н. Союзу належить вже близько 300 відділів, справа представляє ся зовсім інакше. Як читачі певно вже нераз завважали, були такі числа часописи, де оголошеня мітингів занимали більше як дві сторони друку.

Так само є і з оголошеннями балів. Правда, за них платило ся, однак ся платня рівнож відповідала тим обставинам, коли число відділів Р. Н. Союзу було дуже мале. Тоді се не робило великої різниці для читачів, як деє раз на два або три місяці найшло ся якесь оголошенє представлення або балю. Редакція могла без ніякого скривдженя загалу читачів таке оголошенє надрукувати і більшим письмом і більше місяця йому присвятити. Тепер, коли наших товариств є сотки, коли кожде товариство устроєє раз у раз балі і представлення та оголошує їх в часописи, вони займають багато місця і то з кривдою загалу. Во таке оголошенє тикає ся лиш малесенької частинки наших читачів а для загалу не приносять ніякого хіона. Для неінтересованих однаково, як-би там було і зовсім пусте місце. Щоб тому лиху зарадити, і хотї в части прибільшити місця в часописи, Редакція вирішила піднести ціни за оголошеня такого рода. І се зовсім слушно. Баль тикає ся тільки малого числа людей, бо тільки одного товариства, яке на тім ще і робить бизнес, а решті читачів робить, так сказати-б, кривду, бо забирає дороге в часописи місце, на яким могло-б бути щось цікавого і позиточного написано. І томи чи не слушна річ, що-б та частина, що відбїрас другим місце в часописи своїми личними, місцевими справами, не винадгородила сего загалови, складаючи до каси Союзу, якого власністю є Свобода, відповідне грошеве відшкодованє. Чи се не слушно?...

Заводячи платню від слова, Редакція хоче дати інтересованим спрмогу згори обчислити скільки буде коштувати яке оголошенє, та зацадити так людям як і собі непотрібних коштів за кількаразове оплачуванє листів з запитамми, „скільки буде оголошенє коштувати“, „яке воно буде велике“, і т. д. Кождий хотїчий помістити якесь оголошенє в часописи потребує лишень глянути в табельку на 6-ій сторінці, найти під відповідною рубрикою де належить його оголошенє скільки платить ся від слова, почислити слова в своїм оголошеню і помножити через подану в рубриці суму. Як в табельці і зазначено, ніяке оголошенє безусловно не буде поміщенє без надіслання повної належитости за него. В сей спосіб тільки адміністрація зможе прийти до ладу з усіми оголошеннями.

F 19

Подаючи се до загального відома, просимо усіх інтересованих від днесь точно придержувати ся в справі оголошень вказівок поданих на 6-ій сторінці. Ще раз заявляємо, що від них для нікого ані в ніякім случаю не зробимо винятку.

Редакція.

АНТІН ЦУРКОВСЬКИЙ.

СТРІЧА З КОМЕТОЮ.

Свобідна перерізка твору Каміля Флярмариона „Конець світа“.

I.

Страхіття неба.

Вічна ніч була пострахом усіх часів.
Вергілія, Ієрміка I. 468.

Живемо власне в 2500 і котрімсь році по Христі. День перед тим, у неділю хто-б і не глянув з вишини воздушного корабля у долину, міг-би був побачити, як по всьому Парижу снував ся народ у розпучі, бездільно з кутка у куток, неначеб нараз збайдужнів до усього, що діє ся в світу. Стрункі воздушні кораблі не різали більш воздухів своїм скорим наче ластівки летом. На височезних вежах та на доках кам'яниць-дерихмар побудовані стації воздушних кораблів світили пусткою. Неначеб якась страшна пошесть злинула на землю і одним важким ударом перетяла пульсуюче людське житє. А на лицах людей слідно було страшний якийсь несупокій. Зовсім незнакомі собі ставали, і перекидали ся якимись горячковими питаннями. А всі питання вирываючі ся з дріжачих уст завжди були тільки одні і ті самі: „Отже се правда?...“ Найстрашніша пошесть не була-б таким переляком наповнила людських сердець як одно однісенке, коротесеньке астрономічне оголошенє.

Вправді були деякі, що хотіли видавати ся за більше відважних та в ряди годи кидали якусь скептичну замітку, щось в роді того: „Се може лиш помилка“, або: „Вона перейде боком“, — однак число таких смільчаків було зникаючо мале.

Бо се напружене нервів, се ожиданє чогось страшного, непевного є чимсь далеко жорстокішим навіть від самої найгіршої катастрофи. Важкий удар вдарить тільки раз і за часинку приходить людина опять до себе, привикає до нього волею чи неволею, очує ся і живе дальше. Але тут було щось незнане, було наближуванє ся чогось невідкличного, непевного, надземського але при тім невимомлимого і страшного, наче смерть. Всі мусять згинуть — се було певне; але як? Від удару, роздавлення, усе палючої горячки, запалєня ся земської кулі, затроєня воздуха, вдушеня? Який рід смерті постигне людство? І ся страшна грозеба катастрофи була чимсь далеко гіршим як сама катастрофа. Наша душа може терпіти лиш до певних границь. Але безвпинна боязнь, се непевне питанє що вечера про се, що нас жде слідуєчого ранка, се все одно, що тисяч разів вмирати. І страх, що морозить кров у жилах, параліжує душу, сей страх неначе якесь повставше з гробу марево, вплив ся в людський мозок, помішав усі людські гадки.

Вже більше як місяць устала всяка торгівля; від двох тижнів замкнено біржи в Парижі, Лондоні, Нью Йорку, Шікаго, Мелборні, Либєрті і Пекіні. Бо і по що-ж було займатися ся ще буденщиною, бизнесами знішною або внутрішньою політикою наколи цілий світ має згинуть? Навіть суди застановили усі процеси; нікого прецінь не засуджує ся на смерть, як що за пару день весь світ жде свого кінця. Людям нічо вже більше не займало; лише серця били скоріше, неначе знаючи, що ось, ось, ще лиш хвилинка, і вони змовкнуть на віки. Усюди бачимо ся тільки змінені від страху лица, запалі, змінені безсонними почамп лица. Одна тільки жіноча кокетерія опирала ся ще загальному страхови, але і то лиш наслідно з трудом, не думаючи про завтра.

Положенє було грізне, майже рознуцливе, що признавали навіть найбільше холоднокровні. Від самого початку світа не знаходив ся адемовий рід ще в такій небезпеці. Грозба небес поставила людству страшне питанє: життя і смерті.

Але зачнім з початку.

Перед несповна трьома місяцями директор астрономічної обсерваторії на горі Гаврізанкар в гімалайських горах переслав до усіх других астрономічних обсерваторій таку телефонічну телеграму:

„Днесь відкрито телескопічну комету. Денний рух незвичайно слабкий. Барва комети зеленковата.“

Нема майже такого місяця, щоб астрономи не відкривали телескопами якісь нові комети та про своє відкритє сейчас не повідомлювали другі астрономічні обсерваторії. І тому оголошенє повисної телеграми не зробило ніякого більшого вражіння, як і звичайно се бувало при подібних нагодах. Богато людей інтересуючих ся астрономією своїми дальновидами віднайшли єю нову комету та пильно почали за ньою слідити. Вони і перші обчислили її дорогу.

І ледви появило ся в часописях справозданє їх обчислень, коли один японський учений на підставі оголошених чисел прийшов до вельми цікавого заключєня. Після його обчислень комета йдучи десь з безкраїв вселенної летіла впрост на наше сонце, та коло 20-го липня мусіла перетяти дорогу землі. І ось — писав японський учений — булоб вельми цікаво про-

вірити єї рахунку, та перекопати ся, в якій віддалі пройде комета поуз землю, та чи не зачіпять вона може собою місяця або і нашу землю.“

Весь учений світ заворушив ся.

Тимчасом астрономи на горі Гаврізанкар збирали усі спостереженя роблені по всіх усядах про рух незваної комети. Позаяк астрономічна обсерваторія на горі Гаврізанкар була побудована на найвисшій шпильку землі, 8000 метрів над морським плесом, та в наслідок свого високого положєня завжди була ще кілька сот метрів понад найвище йдучі хмари, була окружена незвичайно рідким але і прозорачним воздухом, тому то і ся обсерваторія вибила ся на перше місце поміж усіма такими заведеннями. На шпильку сеї найвисшої гори уже через девять або десять генерацій мешкало кілька родин астрономів, які поволи, поступенно, з покоління в покоління привикли до незвичайно рідкого воздуха. Правда, перші там осівші скоро померли. Але науці і промислови поталанило зменшити доскульне зимно через громадженє сонішних лучів тепла та усунути величезні сніги в проміри кількисот метрів від святині знаня. На збоках гори повсталала малесенька колонія, зложена з родин самих астрономів, які завдяки незвичайному свому положєню і своїм працям, вибили ся на перше місце в научнім світі. І коли європейські астрономи обчисляли дорогу нової комети і прийшли до висновку, що вона мусить дійсно зійти ся з дорогою землі, та що єї два небесні тіла мусять збити ся, то астрономи з Гаврізанкар вислали в світ слідуєчу телеграму:

„Нову комету мож бачити вже голим оком. Барва її все зеленява. Вона летить впрост на землю.“

Цілковита згідність обчислень усіх астрономів не могла будити вже найменшого сумніву. Дневники кидали між народ найдивніші вісти додаючи трагічні і вічно однакові коментарі, писані буцім то ученими. Перестежувано себе в що раз то точніших обчисленнях, які прикрашені обясненнями та ніби научними статями мали представити предмет ще трагічніше, та з ще важнішої точки. Бо уже від довшого часу усі часописи стали виключно тільки бизнесом. Преса, яка колись так багато прислужила ся свободі людської думки, віддала великанські прислуги політичній волі народів, та загальному поступови, ся преса стояла тепер виключно на услугах капіталу та бизнесу. Кожда часопись стала тільки торговельною рекламою. Для кожної найважнішим питанєм було продати денно як найбільше число примірників, зробити як найбільше гроша на торговельних оголошенях і тому кожда стаття мала одиникий, саяк чи так укритий зміст: „Гроші понад все!“ Для того видумувано найфальшивіші відомости, які зараз слідуєчого дня з найзимнішою совістю відкликувано; викручувано факти і в уста учених вкладали слова і гадки, яких вони ніколи не сказали; безлично заперечувано дійсність, а мушниця та жінок холоднокровно позбавлювано честі; пускано в обіг найшкандальніші історії і безличні брехні; публично обяснювано способи і штучки злодіїв та рабівників, зовсім не дбаючи про се, що тим робом множило ся число злочинів.

Увесь зміст і напрям часописей містив ся в двох словах: бизнес і реклама. Наукою, штукою, літературою, філософією, студіями часописи більше не займали ся. Актор проблематичного талану, легкої моралі танцерка, бігун, силач, акробат, кугляр — ставали в однім дни славнішими і більше знаними, як найбільше учений або винахідник. І довгі віки нарід одушевляв ся такими часописями. Але власне в віці, в якій живемо (XXVI) поволи почала народова спадати полуда з очей. Люди перестали вже вірити гаетним статям; і дійсно не стало вже більше часописей в нашій землі, — лишили ся тільки торговельні анонси і оголошеня. І тому то першу вістку про се, що якась нова комета з паленою скоростю летить впрост на землю і в означенім дни з ньою стріне ся, та опісля другу вістку, що ся комета через затроєне воздуха труючими газами спричинить загальну смерть, прийнято цілком рівнодушно і з недовірем. Що більше, всякі гумористи почали брати справу з комічного боку та вершами і карикатурами кепкувати з комети. Навіть ще і самі астрономи не здавали собі ясно справи з наслідків, які виплинули-б зі збити ся комети з землею.

Нараз наспіла нова телеграма, тим разом з Гамільтон, Каліфорнія, яка заставила усіх подумати про справу трохи поважніше. Вона звучала:

„Досліди доказали, що комета складає ся з досить густої маси різних газів, серед яких переважає двокис вугля.“

Тепер доперва справа стала поважною. Що тепер найбільше занепокоїло людські уми, се власне хемічний склад газів комети; коли воздух землі змішав би ся з газами комети, то се означало-б неминучу смерть. Телеграма прецінь звертала передовсім увагу на газ, двокис вугля.

Так, двокис вугля! Научні часописи лишень те-

пер ним займали ся, знаючи що малесенька вже примішка сего газу в нашій воздухі мусить потягнути за собою неминучу смерть усього людства, усіх звірів і рости.

Та опять наспіла нова телеграма з гори Гаврізанкар, яка потвердила попередню вість:

„Земля пройде самою серединою комети, яка тепер є трицять разів більша від землі та з кожним днем збільшує ся.“

Трицять разів більша від землі! Се значить, що колиб комета не збила ся з землею, але тільки пройшла поміж землею і місяцем, то і тоді мусілаб оба єї небесні тіла зачепити собою, позаяк як звісно, що єсли поставило-б ся побіч себе трицять таких куль, як наша земля, то в сей спосіб повстане міст, що лущить землю з місяцем.

Та і сама комета тепер вже появила ся на небі і була вже видна всякому голим оком; що ночі блистала вона на темному зводі небес, неначе якесь страхіття. А величина її росла з кожною ночью. Неначе витягнений меч ката зависла над головами людства і безвпинно росла, росла, росла...

(Дальше буде.)

Дещо про Пітсбург.

Довший час я вибиравсь писати про житє наших людей в Пітсбургу, бо маю нагоду з ними частіше стрічатись, та якось воно відволікалось. А нагоду до написаня отсих стрічок дала мені обставина, коли я був на представленнях аматорських, які давали тамопні читальники, члени читальні „Просвіти“ чи М. Шапкевича — сего вже добре не тямлю.

Перше представленє на яким я мав нагоду бути, се Г. Цеглинського „Ворожит“ штука народна в 3-ох діях. Я счудовав ся, коли побачив так добре віддану, доволі тяжку, як на аматорів штуку, та здавалось мені що я справді на сцені нашого руського театру у старому краю. Всі сили вишколені, житі зі сценою, як би старі актори, що на сцені зуби свої з'їли. Кожда роля в певних руках, сценерія знаменита, відповідні декорації та ухарактеризованє поодиноких осіб, робили штуку справді артистичною. І де у нас такі сили узялись, де у нас такі артисти? Ой є у нашому народі сила, є животність, лиш добувати її хто знає, сей може усього доконати. Се посвідчить кождий хто мав нагоду бути на представленю в Пітсбургу а було й справді народу така сила, що галя досить простора, ледви могла помістити. Аматорів нагороджували присутні гучними оплесками, що їм справді належалося.

Заохочений першим представленєм пішов я і на вечерниці сьв. Николая, коли вичитав оголошенє про се в „Свободі“, потягнувши зі собою і товаришів зі свого плейзу. На програму вечерниць складались отей точки: Д. Бортнянський — Восхвало імя Бога моего псалом 68 і 116, мішаний хор читальні, Деклямація одной із старших дівчат (певно з поміж членів читальні) „Проповідь на горі“ і деклямація одной школярки: Рідне слово, діточі сьпиви відсьпівані шкільною молодіжкою під проводом учителя Е. Гвоздика а вкінці представленє „Подорож сьв. Николая“ в двох діях та закінченє вечерниць.

На сих вечерницях я єще більше утвердив ся, що над нашим народом лиш трошки щирої праці та доброї волі а усе з ним зробити можна. Позволю перейти собі цілі вечерниці точка за точкою. Мішаний хор відсьпівав вступний псалом без закиду а псалом о скільки можна було вносити був дуже трудний особливо в другій часті. Хор сьпівав дуже добре, тож мусів сьпівати вдруге, мусів повторяти. Деклямація — „Проповідь на горі“ та „Рідне слово“ віддані були як не мож лучше, видно декляматорки не жаліли труду ні праці, щоб виступити гарно і не принести встиду читальні, якої заходом єї вечерниці відбувались. Коли прийшла точка „Діточі сьпиви“ вийшов на сцену діточий хор, гурток з яких 50 діточок школярків та школярок певно найлучших сьпіваків, деякі такий дріб, що ледви як то кажуть відскочили від землі почали сьпівати. Сьпівали 3 чи 4 пісні а на останку якусь таку, що плескали в долоні та тупали ногами. По скінченю усі присутні почали так сильно бити оплески, тупати та кричати, що діти мусіли вдруге вийти та відсьпівати свої сьпиви — так дуже усім подобалося.

Прийшла черга на „Подорож сьв. Николая“ — хвиля найбільше цікава для дітей. І бачило ся на сцені 2 чортики, що шукали „недобрих дітей“, та мусіли до пекла з нічим вертати, (в Пітсбургу видно не могли таких знайти), бачило ся 6 чудово пристроєних ангеликів, які дуже гарно сьпівали та зносили дарунки для чемних діточок, бачило ся дальше в 2-ій діжди, таки здавало ся родовитого сина Ізраїля, як купував чортика за 5 корон від парубка Грицька, стару бабусю, як казала дітям казки, а вкінці поважного батька Николая, який наказавши дітям, роздав усім гарні дарунки, а мусів певно добре заосмотрити ся, бо дітий було чимало. На закінченє вечерниць слідувала несподіванка, яку прилагодили міс-

(Продовженє на стор. 6-ій).

ПРОЦЕС

православного ігум. Арсенія
проти менаджера „Свободи“ Нон. Нирчова
і її редактора Ант. Цурковського.

(Дальше).

Пит.: Коли по сій нагоді — уважайте добре, бо я не хочу тут зробити якоїсь помилки — коли по сій нагоді, як ви відішли з о. Арсенієм у Мендельсона, бачили ви сих двох людей в Оліфанті? Відп.: Я не тямлю.

Пит.: Може знаєте бодай приблизно? Чи було се в тиждень або коли в кілька днів чи як? Відп.: Не можу сказати. Було се в тиждень або два тижні, я не тямлю.

Пит.: Де були ви в Оліфанті? Відп.: Я бачила їх найперше у одного Росіянина.

Пит.: У одного Росіянина; а як він називав ся? Відп.: Я не знаю його імені; а потім я бачила їх в канцелярії мирового судії.

Пит.: А яким способом ви зайшли до сего Росіянина? Відп.: Вони мене там припровадили і сказали, що знайдуть мені роботу.

Пит.: Звідки вони вас привели? Хто вас там завів? Відп.: Було там ще двох інших людей; не обжалованих.

Пит.: То вони завели вас до сего Росіянина? Відп.: Так.

Пит.: І хто був в хаті? Відп.: Там був один чоловік, а тих двох людей там мене привело.

П. Сніткін: Але не обжалованих, чи не правда?

Пит.: Чи ви тоді служили у Мендельсона? Відп.: Так, я служила у Мендельсона.

Пит.: А чи приходив хто по вас до Мендельсона? Відповідьте так або ні. Відп.: Так.

Пит.: Чи сим хтось, що приходив по вас до Мендельсона, був може котрий з обжалованих? Відп.: Ні.

Пит.: То хтось инший? А кілька же пришло до Мендельсона при сій нагоді, щоби вас відвідати, щоби вас забрати, один чи більше? Відп.: Двох.

Пит.: І куди ви пішли сими двома людьми? Відп.: Я їхала з ними трамваєм (стріт-кара.)

Пит.: Але куди? Відп.: Ми поїхали до Оліфанту.

Пит.: А де ви зайшли в Оліфанті? Відп.: До якогось реставрації, чи до цукорні.

Пит.: Чи крім сих двох людей стрінули ви в сій цукорні ще кого, з ким би ви говорили, маю на думці? Відп.: Там був лише служачий.

Пит.: А куди ви пішли з цукорні з сими двома людьми? Відп.: Ми пішли до сего Росіянина.

Пит.: Оскільки розумію, то ви не знаєте його імені? Відп.: Ні.

Пит.: А кого застали ви в його хаті? Відп.: Там був господар дому.

Пит.: Як довго ви там були? Відп.: Не можу сказати, як довго.

Пит.: А куди ви пішли від сего Росіянина? Відп.: Ми пішли до канцелярії мирового судії.

Пит.: До якого мирового судії? Відп.: До якогось жиди; не знаю, він ниський ростом.

Пит.: Но се був мировий судія в Оліфанті, а не мировий судія в Мейфільд? Відп.: Так.

Пит.: А передтим, чи бачили ви сих двох обжалованих? Відп.: Я їх не бачила, аж доки ми не приїхали до Оліфанту.

Пит.: Де ви їх бачили в Оліфанті? Відп.: Я їх бачила, як вони прийшли до сеї канцелярії.

Пит.: Чи ви не бачили їх у Росіянина? Відп.: Не знаю напевно, чи вони там були чи ні.

Пит.: Чи не розмовляли ви де-що з ними? Відп.: Я не тямлю сего добре.

Пит.: А де ви перше розмовляли з котрим небудь із сих обжалованих? Відп.: В Оліфанті.

Пит.: Де в Оліфанті? Відп.: В сій канцелярії.

Пит.: І про-що ви розмовляли в сій канцелярії із сими обжалованими? Скажіть лише, що вони говорили до вас, а що ви до них. Відп.: Я нічого неговорила: я говорила те, що вони мені казали.

Пит.: А що вони вам казали? Відп.: Один з них казав мені, що оженив ся зі мною, а другий казав, що дасть мені 10 тисяч доларів, коли я заявлю, що дитина є від Арсенія.

П. Гарван (до 9-того судії присяглого): чи се вірно сказано?

9-тий судія присяглий: Лише одно питань. Я хочу знати, хто предкладав їй гроші, а хто предкладав їй женячку.

Судія: Чи переклад є вірний?

9-тий судія присяглий: До тепер вірний.

Судія: То все, що хочемо знати.

П. Гарван: А як вони се говорили, то чикрім сих обжалованих був там ще хто присутний? Відп.: Се було в домі одної жінчини, коли вони мені се говорили. Там було троє людей.

Пит.: В чийм було се домі? Відп.: П. Здравітської.

Пит.: А чи те все було перед чи потім, як ви пішли до канцелярії мирового судії? Відп.: Наперед ми ходили до Здравітської, а потім до канцелярії.

Пит.: Чи ви пішли від Росіянина до Здравітської? Відп.: Насамперед були ми у Здравітської, а потім я пішла з ними до сего Росіянина. Звідтам-же пішли ми до канцелярії.

Пит.: Ну, а чи бачили ви сих обжалованих у Росіянина? Відп.: Ні.

П. Сніткін: Сьвітлий Суде, я ставлю отси мвнесок, щоби ся часть зізнання, що відноситься до якогогось предкладав їй 10 тисяч доларів і женячки, вичеркнати з протоколу на сій підставі, бо воно зовсім певно, що жаден з обжалованих сего не говорив.

П. Гарван: Я годжусь поки-що на те, доки ми се-

го не висьвітлимо. Воно здасть ся, що дуже тяжко то висьвітлити, но ми будемо терпеливі.

Судія: Дуже добре.

Пит.: А тепер питаюся вас знов, чи ви приїхавши до Оліфанту пішли наперед до Здравітської і чи було се перше місце, куди ви ходили перед тим, заки пішли до канцелярії.

Судія: Ліпше, спитайтесь її де Здравітська мешкала. Вона могла відіхати від неї.

Пит.: Чи П. Здравітська мешкає в Оліфанті? Відп.: Ні, в Мейфільд.

П. Гарван: Отже Сьвітлий Суд має слухність, а не я.

Судія: Чи вона мешкає в Мейфільд? Відп.: Так.

П. Гарван: А перед тим, заки ви приїхали до Оліфанту, чи ви ходили до Здравітської? Відп.: Вони прийшли, сих двох людей прийшло до Мендельсона. А як ми вийшли на улицу, то було нас троє.

Пит.: А потім де ви пішли? Відп.: Потім ми поїхали до Оліфанту.

Пит.: А коли ходили ви до Здравітської? Відп.: Було се перед виїздом до Оліфанту, коли вони мені про се говорили.

Пит.: Тепер-же скажіть нам, хто ще був у Здравітської крім вас і сих двох людей? Відп.: Крім сих двох людей і мене була там П. Здравітська і її донька.

Пит.: Чи був там котрий із сих обжалованих? Чи був там Кирчів або сей другий обжалований? Відп.: Ні.

Пит.: Ну, а де насамперед і взагалі чи бачили ви сих двох людей в Мейфільд? Відп.: Ні, я їх там не бачила.

Пит.: Потім ви поїхали до Оліфанту..

Судія: Чи під словами „сих двох людей“ ви розумієте обжалованих?

П. Гарван: Так.

Судія: Ну, то ліпше ставте питання в сей спосіб.

Пит.: Чи ви бачили котрого із сих обжалованих в Мейфільд? Відп.: Ні.

Пит.: Отже потім ви поїхали до Оліфанту. Відтак ви кажете, що пішли до цукорні і до дому одного Росіянина. Де пораз перший бачила ви сих двох обжалованих? Відп.: Насамперед вони прийшли до сего Росіянина а опісля пішли до сеї канцелярії.

Пит.: Чи ви розмовляли де-що з ними у сего Росіянина? Відп.: Ні, я нічого до них не говорила.

Пит.: А чи говорили ви що з двома другими людьми? Відп.: От, ми собі розмавляли.

Пит.: Чи потім пішли ви до канцелярії. Відп.: Так.

Пит.: Після вашого зізнання, то ви мали розмову з тими обжалованими що-до 10 тисяч доларів. Де ви мали таку розмову і коли?

П. Сніткін: Протестую проти форми питання.

П. Гарван: То я цюфую питаю в такій формі.

Пит.: Де се було пораз перший? Значить, де пораз перший розмовляли, бесідували ви з отсими двома людьми, з сими обжалованими? Відп.: Я до них много не говорила.

Судія: Зчеркніть сю відповідь.

Судія: Коли ви по раз перший мали з ними розмову? Відп.: Там в канцелярії.

П. Гарван: Чи се було передтим, заки ви підписали документ? Відп.: Передтим.

Пит.: І хто ще був при тім, як ви говорили з двома обжалованими? Відп.: Там було около четверо людей.

Пит.: Тепер скажіть нам докладно, що вони говорили? Відп.: Я не тямлю докладно, що вони говорили. Се вже так давно і я собі не запам'ятала.

Пит.: То яка була суть розмови? Що говорив до вас Кирчів або сей другий чоловік? Відп.: Кирчів говорив раз по раз, що я повинна заявити, що ся дитина походить від о. Арсенія.

Пит.: І потім ви підписали документ? Відп.: Так, я підписала, но я не знала, що підписала. Вони казали мені підписати. Я гадала, що то була правда.

Пит.: Ви гадали, що то була правда? Відп.: Вони казали мені присягнути на се і я присягнула, а потім казали мені се і те.

П. Гарван: Я скінчив. Ви можете допитувати.

Допитує п. Сніткін.

Пит.: Маріє, ви кажете, що маєте 26 літ. Відп.: Так.

Пит.: Кілько мали ви літ, як прийшли до Америки? Відп.: Я не знаю; я знаю тільки, що я вже тут чотири роки.

Пит.: Отже, то ви не знаєте, кілько мали літ, як тут прийшли, лише, що ви є тут чотири роки? Відп.: Так.

Пит.: Ви сказали, що походите з Галичини, з Австрії. Відп.: Так.

Пит.: Як ви виїмігрували з Галичини, то до якого першого порту ви прибули? Відп.: До Шенандоа, до свого брата.

Пит.: О, Шенандоа, в Пенсильвенії? Відп.: Так.

Судія: Мені здасть ся, що вона не розуміла вашого слова „порт“.

Пит.: Чи можете нам сказати, в котрім то році ви прибули до свого брата в Шенандоа? Відп.: Ні, не знаю.

Пит.: Як довго перебували ви в Шенандоа, заки виїхали з відтам? Відп.: Півтора року; рік і шість місяців.

Пит.: Виїхавши з Шенандоа, де ви потім пішли? Відп.: До монастиря.

Пит.: Де був сей монастир? Відп.: Я не знаю, як називається ся та місцевість.

Пит.: Як ви виїхали з Шенандоа, то ви не знали, до кого ви йшли? Відп.: То один сьвященик там мене поручив, і він мене там запровадив.

Пит.: А як називається ся сей сьвященик? Відп.: Не знаю; він там не мешкав, отже й я не знаю.

Пит.: Як довго знали ви сего сьвященика, що запровадив вас до монастиря? Відп.: Я не знала його аж до сего часу, як він мене запровадив.

Пит.: Де ви з ним стрінулись? Відп.: На залізниці, як я їхала.

Пит.: То ви отже відійшли від свого брата в Шенандоа, всіли до поїзду (трен) і не знали, куди їхали, чи так? Відп.: Я їхала до своєї сестри в Сімпсон.

Пит.: А як називається ваща сестра? Відп.: Олена Криніцька.

Пит.: В тім часі, як ви відійшли від свого брата в Шенандоа і всіли до поїзду, то ви, панно Маріє, мали намір їхати до своєї сестри в Сімпсон, Па., чи так? Відп.: Я їхала до своєї сестри в Сімпсон.

Пит.: Се не те, про що я вас питаю.

П. Сніткін: Вношу, щоб сю відповідь зчеркнути з протоколу, бо вона не стосується до мого питання.

Відп.: Я їхала до своєї сестри в Сімпсон, а сей сьвященик мешкав в Сімпсон.

Пит.: А як ви знали сего сьвященика, з котрим ви правдоподібно ніколи не стрічались, як ви знали, що він мешкав в Сімпсон? Відп.: Він сказав мені про те в поїзді (трен).

Пит.: Добре. А кілько було жінок-пасажирів в сій поїзді крім вас? Відп.: Там було много жінок.

Пит.: І єдиною жінчиною, по яку сьвященик приїхав, щоб взяти її до монастиря, були ви, чи так? Відп.: Я їхала до своєї сестри і ми гуторили в поїзді.

Пит.: Чи ви сиділи в тім самім переділлі, що й він або ви перейшли там, де він сидів, або чи він перейшов до вас? Відп.: Я сиділа сама. Він їхав зі своєю женою.

Пит.: І ви ніколи не бачили сьвященика передтим, як стрінулись з ним в поїзді? Відп.: Ні, я його ніколи перед тим не бачила.

Пит.: Чи він перейшов там, де ви сиділи? Відп.: Сидячи в поїзді, я говорила по російськи; я заговорила по російськи до Англічан, а він почувши як я говорила, прийшов потім до мене і розпочав зі мною розмову.

Пит.: Тепер прошу нам сказати, що він насамперед говорив до вас?

П. Гарван: Протестую проти сего, бо воно безумовно не належить до річ, Сьвітлий Суде.

П. Сніткін: Я цюфую питаю, коли воно так вас дражнить.

П. Гарван: Воно мене не дражнить; воно мене нудить в безконечність.

Судія: Йдіть дальше.

Пит.: Чи сьвященик товаришив вам особисто або завів вас до сего монастиря? Відп.: Я пішла до своєї сестри; я прийшла до своєї сестри. Він показав мені, де моя сестра мешкала.

Пит.: Чи ви лишились там із своєю сестрою? Відп.: Так, я була там тиждень.

Пит.: То сьвященик не забрав вас, вийшовши...

Судія: Не робіть заміток, лише ставте питання.

Пит.: То сьвященик не взяв вас до монастиря сьчас, як розстав ся з вами в поїзді.

Судія: Вона прецінь сказала, що перебувала тиждень з сестрою. Просту не робити заміток. Можете ставити такі питання, як вам подобається і най лава присяглих рішає о зізнаннях. Ми мусимо скінчити.

П. Сніткін: Добре, Сьвітлий Суде.

Пит.: Ви кажете, що не знаєте, як називається ся монастир, де ви служили? Відп.: Ні, я не знаю.

Пит.: Як довго ви там служили? Відп.: Шість місяців.

Пит.: Чи ви стрічались з о. Арсенієм в протязі тих шість місяців, як ви там служили? Відп.: Де?

Пит.: Я чайже не знаю; ви знаєте. Отже, чи ви його там стрічали? Відп.: О. Арсеній не мешкає там; він мешкає в Мейфільд.

Пит.: А де находить ся сей монастир? Відп.: Я не знаю, в якій місцевості, як називається ся ся місцевість.

Пит.: Ну, а чи бачили ви коли о. Арсенія в сій монастирі, котрого назви ви не можете подати, ані не можете сказати місцевості, де він находив ся?

П. Гарван: Я вношу, щоби зчеркнути послідню часть питання.

Судія: Піддержую внесок.

П. Сніткін: Застерігаю собі право відклику що до зміни свого питання.

Судія: Воно досить тяжко дістати відповіді на поєдинчі питання.

Відп.: (сьвідок): Він любив там приходити.

Пит.: Чи в протязі тих шість місяців, як ви там служили, бачили ви його часто? Відп.: Він любив там приходити з Мейфільд. Те все належить до него, під його опіку.

Пит.: Ні, я питаюся вас, чи ви його часто бачили.

Відп.: (нема відповіді).

Судія: Чи ви часто його бачили? Відп.: О, ні.

9-ий судія присяглий (звертається до товмача): Ви не поставили добре питання.

Судія: Чи ви часто його бачили? Тепер, завдайте се питань.

Судія: Простіть, пане товмачу, що скажу вам ще раз, не пересправляйте зі сьвідком.

Товмач: Я не пересправляю, Сьвітлий Суде.

Судія: То перепрашаю. Ви не послухали моїх розказів. Кожде слово, яке вона говорить, перекладайте на англійське так докладно, як лиш можете, а коли оборонець жадає інших відповідей, то він поставити своє питань.

Пит. (питань повторене): Відп.: Він не прихотив там часто.

(Дальше буде).

"SVOBODA"

(LIBERTY)

The Ruthenian Weekly

184 Hudson Str.,

Published every Thursday at
184 Hudson St., New York, N. Y.

Published by

The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

REV. P. PONIATYSHYN,

Superintendent

Box 112, Elizabeth, N. J.

адреса мешканця:

326 Rose Hill Place,

ELIZABETH, N. J.

ANTH. CURKOWSKY,

editor

184 Hudson Str.,

NEW YORK, N. Y.

K. KIRCZOW,

manager,

NEW YORK, N. Y.

Terms: Two dollars a year.

Advertising rates furnished on
application.Entered as second-class matter
December 21, 1906, at the Post
Office at New York, N. Y. under
the Act of Congress of March 3,
1879.**"Свобода"**часопис для руського народу в
Америці і орган „Р. Н. Союзу“
виходить що тижня в четвер і
коштує:в Америці на 12 місяців \$2.00
до стар. краю на 12 місяців \$2.00
в Америці на 6 місяців \$1.00Оплачувати газету треба всер-
да з гори.Гроші треба посилати в ре-
джистрованим листі, або через ек-
спресовий, або поштовою money
order (моні ордер). Money order
то є карточку, котру дістанете
від почтара або агента на ек-
спресовім офісі, пішліть нам бо
без того ми не годні гроший ді-
стати.

Адрес:

„SVOBODA“

184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.Дописи просять ся писати ли-
шень на одній стороні картки
Дописи непригожі до друку на-
писати ся, наколи з гори не було
вказано, що жадає ся її звороту
і не було залучено марок на
зворот.**Ще в справі нашої
колонізації.**Наколи у нас справа ко-
лонізації виринула на по-
рядок денний і ньюю по-
чинає ся наш загальний інтересу-
вати, не від-
речи буде подати до відома
вільно до обняти землі на-
ходячі ся в Злучених Держа-
вах. Беручи за підставу
остатнє урядове справозна-
не находимо, що в Стейтах
є ще до роздачі слідуєчі
обшари:

Землі вміреної акрів	Землі невим. акрів
Alabama	129.713
Arizona	12.905.121
Arkansas	1.061.185
California	23.232.284
Colorado	21.498.272
Florida	353.294
Idaho	7.308.958
Kansas	171.446
Louisiana	116.249
Michigan	235.551
Minnesota	1.523.205
Mississippi	42.791
Missouri	27.480
Montana	20.570.256
Nebraska	3.074.658
Nevada	33.339.460
N. Mexico	31.566.999
N. Dakota	2.189.300
Oklahoma	86.339
Oregon	12.188.457
So. Dakota	6.414.049
Utah	11.901.823
Washington	2.347.825
Wisconsin	13.280
Wyoming	34.492.943

В сей спосіб отже під по-
ру находить ся в Злучених
Державах 226.690.938 акрів
вміреної землі, яка же на
колоністів, та яку уряд
час від часу роздає охочим
фармувати.І так сими днями дер-
жавний секретар Ballinger
оголосив пояснення, що до
роздачі між білих поселенців
1.400.000 акрів землі, на-
ходячої ся у східній частині
стейту Монтана.Полоса, яку призначено
на поділ, обіймає найліпшу
землю в повіті Valley. Там,
де її уживано вже під за-
сіви, дала вона вже 20 до
30 бушлів пшениці з одно-
го акра, а 40 до 70 буш-
лів ячменю і великий збір
сіна, альфальфи і яри.До віддання сеї землі під
управу спонукала уряд
петиція, надіслана до бюро
секретаря справ внутріш-
ніх через партію проми-
словців з стейтів Мінесота
і Монтана, котрі в падоли-
сті минулого року огляну-
ли сю землю.Земля ся буде віддана на
підставі звичайних законів
для поселенців, з помине-
нем системи льотерийної,
як се мало місце при по-
передних роздачах земель.
Таким робом обійде ся вся-
кі злишні видатки і гіркі
заводи, як се бувало, коли
льотерийна метода була
приміненна при поділі зе-
млі. Поселенці можуть о-
глядати сі ґрунта кожного
часу по дни першого мар-
та с. р. а голосити ся до
земельного бюро в Glas-
gow-i (Montana Land Office)
почавши від 31-го марта
с. р.Заряд залізниць Great
Northern видав спеціальну
мапу, вказуючу місце, де
лежать сі ґрунта і подає
всякі подробиці тикаючі ся
пригожости сеї землі під
управу. Мапу з інструкція-
ми висилає даром кождому
S. J. Ellison, General Pas-
senger Agent, St. Paul,
Minnesota.Тутешні закони дають
кождому горожанинові тим
самим, котрі заявили свій
замір зістати ситізен-
ами, право на 160 акрів зе-
млі находчої ся під контро-
лю уряду; оплата за одер-
жані землі виносить 1.25
від акра.Правда, стейт Монтана
лежить „на вестах“ а „ве-
сти“, щоб так сказати для
більшого числа горожан
Злучених Держав є книгою
запечатаною семи печатя-
ми. Мешканці східних стей-
тів не мають зовсім понятя,
як живуть там люди, чим
занимають ся, що їдять, як
ходять. Цікаві подробиці
про тамошнє жите, спеці-
ально про стейти Орегон і
Вашінгтон (що граничать
з Монтаною від заходу) по-
дає останнє число з люто-
вого „Scribner's Magazine“
в статі під заголовком „The
Progressive Pacific Coast“.
Говорить ся там, що богат-
ство західних стейтів ста-
новлять передовсім три ар-
тикули: лососі (риба) садо-
вина і оріхове дерево. Пер-
ше найважливіше місце зай-
мала пшениця, — днесь
садовина, яка дає 20 разівбільше доходу з акра, як
пшениця в найліпший рік.
Однак при деяких уліпше-
нях даби ся збільшити і
дохід з управи пшениці,
хотий все таки не в двай-
цяттеро.Незвичайний дохід дають
лососі. Один стейт Вашінг-
тон мав за минувший рік з
ловлі сеї риби чистого до-
ходу 7 мільонів. М'ясо лосо-
сів становить на вестах,
щоб так сказати національ-
ну потраву і є одним з най-
важливіших споживчих ар-
тикулів.Але найголовніше бо-
гатство сих країн становлять
оріхові ліси. Вартість орі-
хового дерева в лісах в од-
нім стейті Орегон обчисле-
но після урядових виказів
на 300 мільярдів 600 мільо-
нів доларів, отже значно
більше як виносить уся на-
ходяча ся в обігу готівка
в цілих Злучених Держа-
вах.Як-би там з рештою і не
було, подаємо сі числа до
відома охочих фармувати
та евентуально і до ужитку
будучій нашій колонізацій-
ній комісії.**Лист з Парани, Бразилія.**В числі 43 і 44-ім (послі-
дне з дня 11-го падолиста
1909 р.) Вашої поважаної
часописи появилася допись
з Парани п. з.: „Соціальне
і економічне положення і при-
чини упадку „Зорі.“ — По-
минаю то, що автор тої до-
писи підписаний С. П. сам
єсть тим Стефаном Петриць-
ким, котрого він в дописи
представляє як заслуженого
і лиш через людську кле-
вету скривдженого, поми-
наю то, що С. П. хотий
вже довгий час є в Парані,
пізнав лиш дві руські ко-
лонії і то не ґрунтовно, а
приступаю відразу до істо-
рії „Упадку Зорі.“ — Коли
д. Стефан Петрицький враз
з ОО. Василянками прибув
до Парани, то першим його
ділом було, не виставивши
ні слова про Куритибу і
не пізнавши нікого і нічо-
го, накинути ся в тутеш-
ній „Gazeti Polskiej“ на ОО.
Василян і розбити кури-
тибських Русинів, котрі
тримали ся досить солід-
дарно; в сей спосіб він пер-
ший кинув зерно незгоди
між Русинів по колоніях.Написав я тоді в тій самій
газеті довгу відповідь, ко-
тру передрукував „Руслан“
в перекладі, не в цілі бо-
ронення ОО. Василян, лиш
щоби сказати і довести,
що С. П. пише неправду.
Тоді то Комітет у Львові
оголосив, що д. Ст. Пе-
трицького не уважає за де-
легата і завізав його до
вручення книжок, призна-
чених для бразилійських
Русинів, відповідному Ко-
мітету, вибраному з ту-
тешних Русинів. Того С. П.
не учинив, а книжки, при-
значені для тут. Товариства
„Просвіта“, полишив собі.Почали Русини збирати
складки на першу руську
часопись в Бразилії. Голо-
вно займали ся тим покій-
ний О. Роздольський на
Ріо Кляро, п. Іван Занько,теперішній купець на ко-
лонії Marechal Mallet, пп.
Іван Коцюмбас, Прокіп Юда
і Д. Іванків, електротехнік
в Куритибі.С. П. сидів тоді по ча-
сти на колоніях Ріо Кляро
і Людені, де тримав корчму
і продавав комітетові книж-
ки. Складки на друкарню
йшли поволі, бо багато Ру-
синів відсувало ся, знаючи,
що п. Петрицький, як ре-
дактор буде лиш кривити.
Зібрали вкінці на стільки,
що Петр. замовив черенки
на ім'я п. Коцюмбаса. Коли
черенки прийшли і все вже
було готове, приїхав „пан
редактор“ С. Петр. з Лю-
дени і обняв редакцію. Хре-
щене „Зорі“ відбуло ся
красно. Мушу додати, що
тими справами по моїм всту-
пленню до конзуляту я мало
занимав ся задля браку ча-
су; по виступленню, і то на
просьбу самого д. Петриць-
кого прибув я на Загальні
Збори тов. „Просвіта“ і
хрестини „Зорі.“ Если ще
додам, що на голову това-
риства був призначений по-
кійний Гр. Зінько, котрий
на кілька день перед Збо-
рами помер та його назви-
ско вже стояло видруковане
на картках як голова, то д.
Петр. дуже велику непра-
вду пише, бо то він сам
своєю власною рукою впи-
сував ім'я п. Коцюмбаса як
голову, мимо того, що сей
вимовляв ся від того уряду.
Найбільша комедія була
вийшла з іменованем вісь-
мох почетних членів через
самого д. Петрицького, ме-
жи котрими находив ся і я.
Чи коли ті почетні дипло-
ми до рук дійшли — сумні-
ваю ся, бо почетні члени,
заіменовані в Галичині, бу-
ли би певно подяковали.С. П. був редактором до
10 ч. „Зорі.“ Если би хтось
всі ті числа взяв до рук і
схотів переглянути, то пе-
реконавби ся, що у них бу-
ли лиш його інтереси, його
кривда, напади на ОО. Ва-
силян і иньших людей, та
хвальба себе і своєї родини
за патріотичну діяльність.
Таж навіть один з його рід-
них братів написав до него:
„Ти пишеш саму січку.“
Дальше сипали ся пере-
друки, як нпр. з „Свободи“
два більші артикули о Па-
рані пп. Баберецького і Ко-
цюмбаса і иньші. — Історія
уступлення д. Петр. з ре-
дакторства була слідуєча:
д. Петр. наміряв виїхати до
Галичини і в тій цілі на-
віть затримав в своїй ки-
шени 111 мільрейсів з Тов.
„Просвіта в Куритибі“ і
притім иньші рахунки ре-
дакції від передплатників
„Зорі“, котрі властиво мав
мати касієр у себе, а д. Пе-
трицькому виплачувати 120
мільрейсів місячно. Коли
в 10-ім ч. з 12-го марта
1908 р. хотів ще напасти
на розличних людей, а Ко-
цюмбас, як председатель
комітету друкарняного на
то не позволив, д. Петр.
сказав, що дальше не буде
редаговати. Тоді то зверну-
в ся п. Коцюмбас до мене
з проською, щоби їм по-
мочи. Я прирік і то без-
платно, але лише до часу
мого виїзду до Європи. Оякімсь кнованню, щоби Петр.
повалити і мови не може
бути. Ніби хто і пощо? Чи
я, котрий тоді трактував
з колонізаційною комісією
в Ріо Жанейро і мав відтам
запевнених 800 франків мі-
сячно і кошта подорожжя?
Повалив ся д. Петрицький
сам, бо хотів все взяти в
руки і всім ридити. Я при-
рік свою поміч лиш длато-
го, щоби перша руська ча-
сопись не упала. Порозу-
мінє мос з о. Бжуховським
є вигадкою, бо Петр. добре
знає, що я з о. Бж. може
з 4 роки не говорив ані не
кореспондував.В касі не було ані одно-
го сотика, бо остаток за-
брав д. Петр. Предплати не
надходили, бо то був вже
цвітень і вийшло вже де-
сят чисел від початку; хто
мав отже заплатити, то вже
був заплатив. Треба було
сплачувати друкарню, скла-
доча, папір, пошту. Надій-
шли і другі черенки, котрі
був замовив д. Петр. на ім'я
Коцюмбаса — треба було
знов кількисот мільрейсів
заплатити. — З розличних
місць а навіть з Аргентини
доносили, що збирають
предплату а навіть і датки
на „Зорю“, але гроші не
надходили, бо розпочала ся
контрагітація против „Зо-
рі“ проваджена через роз-
личні особи обурені на д.
Петр. хотий ми зараз ого-
лосили, що нас лиш спра-
ви загальні будуть інтере-
сувати. Всі ті видатки по-
кривав п. Коцюмбас з сво-
єї кишені з яких найбіль-
ший був непотрібне замов-
лене д. Петрицьким чере-
нок. Робив він то, як каже,
не для інтересу, а лиш з
патріотизму, щоби часопись
підтримати, думаючи, що
все якось піде. Коли довги
зрастали, завізав п. Коц.
Комітетових; сі ухвалили
просити д. Коц. утримува-
ти дальше часопись, а самі
обіцяли, що старати ся бу-
дуть ілами її під-
тримувати.Д. Петрицький, повер-
нувши з Галичини, як член
Комітету, мав право пере-
глянути рахунки. Склика-
но засіданє Комітету. Д.
Петр. зажадав видання чере-
нок, які Комітет мав піз-
нійше п. Коцюмбасови спла-
тити. Той не згодив ся,
лиш зажадав гваранції, бо
видав досить своїх грошей
готівкою, не числячи своєї
праці і трудів. Д. Петр. не
міг дати ніякої гваранції, а
двох Комітетових т. є. П. П.
Занько і Булик не хотіли
її дати. Тимчасом довги
росли і не було иньшого
виходу, як застановити ви-
давництво „Зорі“ з 42-м
числом.А тепер запитаючим ся
д. Петрицького, яку ціль
має ложне подаване ним
розличних фактів? Чи пан
Стефан Петрицький доктор
медицини, тою брехнею ду-
має піднести ся? Прецінь
знайдуть ся і иньші, котрі
з'уміють написати правду.Куритиба, 29. грудня '09.
Володимир Квасінський.**Отворене читальні
„Просвіти“
в Hazleton, Pa.**Дня 16-го січня с. р. від-
було ся отворенє читальні
„Просвіти“ в Hazleton,
Pa. Від довшого часу чу-
ли Русини Гезлетонські —
особливо з Галичини — по-
требу злучити ся разом і
найти собі місце, деби они
чули ся свої, — особливо
коли в останніх часах роз-
горіла борба „Угоршан“ з
„Галичанами“ (в Hazleton
єсть дві церкви і обі угор-
ські). Тож порадившись,
зробили перший крок і за-
снували у себе читальню.
Перші збори випали дуже
величаво. До читальні впи-
сало ся на разі над 40 чле-
нів, і рішили предплатува-
ти всі американські руські
часописи, а з крайових:
Діло, Свободу, Посланник,
Місіонар, та вписати ся в
члени „Просвіти“ в Філя-
дельфії і у Львові.До виділу вийшли: Про-
ко Андрей, предс., Богдан
І., заступ., Пелехач А., ка-
сієр, Шараварко О., секр.,
Кравчук Кл., бібліотекар,
Носаль Мих., господар. Ва-
ділові: Лембек Е., Марди-
няк Мих., Костів Вас.Честь Русинам Гезлетон-
ським, що йдуть до сві-
тла, правди і науки, — ко-
би лиш не дрімали по до-
розі. Честь їхнім проводи-
рам, що розпочали діло па-
тріотичне. Честь першому
председателеви Теод. По-
ливці, що з другими щир-
ими одиницями заняв ся
і скликав перші збори.

М.

**Вже вийшло третє число гумо-
ристично-сатиричної часописи
„ШЕРШЕНЬ“.**Зміст часописи представ-
ляє ся дуже цікавий і за-
бавний. Між иньшим зна-
ходять ся ось такі „кавал-
ки“: Добра рада, Часом і
батьושка придасть ся, Я і
воробці (розмова про нео-
пихану кутю), Як жид від-
правляє сабат, До бою,
Докладний час, Дослівний
лист нашого давнього коре-
спондента, В редакції „По-
ступа“, Як господин ре-
дактор „Правди“ розпо-
в'яв по руськи, Лист
„Шершеня“ до знакомих,
Як циган просив ся на
ніч, Последні вісти і багато
иньших веселих та смі-
шних кусників. Сю часо-
пись радо кождому за-
пренумерувати і нехай ся
ніхто не боїть, що часопись
упаде а его гроші пропа-
дуть, бо видавці „Шерше-
ня“ гварантують за точне
появленє ся кожного числа
на свій час, а еслиби було
на стільки предплатників,
щоби не треба було до ча-
сописи багато докладати,
то „Шершень“ видітав би
3 рази на місяць.Предплата на цілий рік
виносить \$1.50. Гроші тре-
ба посилати через поштовий
або експресовий money or-
der на адресу.

SZERSZEN

439 N. 6-th Ave.

Scranton, Pa.

Руський Народний Дім.

Сим подаєсь до відомо Оліфантським стакголде-рам, котрі мають уділи в бувній корпорації „Руський Народний Дім“, а спеці-ально довжникам, котрі ма-ли позичку з фонду сеї кор-порації, щоб вдались на дні 13-го лютого, то є в неділю, о 2-ій годині пополудни в гали шкільній, Jones Street Olyphant, Pa. Ліквідацій-ний комітет прибуде в сей день полагодити справи і покінчити зморґичами. Дов-жники мусять прибути з поквітованиями, які отрима-ли від касієра „Р. Н. До-му“ до своєї сплати які коли-небудь складали ра-тами на рахунок свого дов-гу.

За ліквідаційний Комітет
К. Курція, С. Ядловський,
председ. секретар.
Г. Дядиш,
касир.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР.	
Л ю т и й.	
3/4	Максима, Неоф.
4/5	Тамотея
5/6	Климентя
6/7	31. Ксенії
7/8	Григорія Богосл.
8/9	Ксенофонта
9/10	Йоана Золот.

— Розмет Р. Н. Союза за мі-сяць Січень с. р. виносить \$1.25 на ціле посмертне, а 70 цнт. на зів посмертного. Загальна сума розходу виносить \$13,413.10. По-дрібний виказ розходу подамо в слідуємій числі „Свободи“.

— В посліднім числі „Кан. Фармера“ читаємо, що депар-мент статистики в Отаві подає ось такі числа про вартість ка-надійських земель: Пересічна ціна на цілу Канаду припадає на акер \$38.60, в порівнянню з \$35.20 минушого року. Наросту вартости на кожнім пересічнім акрі в Манітобі є \$1.64; в Са-скачевані \$1.14 а в Альберті сего року підвищила ся ціна на акрі \$2.26 більше чим минушо-го року. Вартість домових зві-рят росте з кожнім роком так само як і вартість землі. Після обчислення разом вартість на всі домові звірята мала би бути \$568.790.000 проти \$531.000.000 в 1908 р. Вартість коний пода-ють на \$278.759.000. Інша ро-гата худоба \$125.326.000; свині \$34.368.000 а вівці 15.735.000.

— Як читачам уже звісно, американський народ зіврав ся до розпучливої самооборони про-ти визискувань усякими троєста-ми, що проявило ся передовсім у початім на велику скалю бой-коту мяса. Здало ся з початку, що трост в виду рішучого руху уступити і анивить вишрубовані до неможливости ціни за мясо. Показало ся інакше. Трост не лиш не уступив але станув до борби з бойкотовим рухом. Пі-сля вістий з Шікаґо план тросту зміряв до того, щоб через зменшеня посилки мяса до восхід-них степів удержати там доте-перішні ціни, що більше, навіть їх підвищити. В поведілок то-му доставлено до різниці лишень 16.000 волів в порівнянню з 25-000 штук, які доставляють в нормальнім часі.

— Море крови росте! Як до-носять телеграми в Pueblo, Colo. то дня 31-го січня в май. Іах Co-lorado Fuel and Iron Co. з Pri-метого 150 майнерів зістало заси-паних. Думають, що всі вони згинули. Коло самого входу у майни найдено з групи. Компа-нія, якої власністю суть майни,

щоб отсю страшну вість не пу-стити в світ, попротинала всі телеграфічні і телефонічні дро-ти ведучі до сеї місцевости. Сі-три майнери, яких трупи най-дено при вході власне мали спу-скати ся в долину, як наступила катастрофа. Експлозія наступла власне в хвили, коли зміняно шпхту; пару минут лиш а всі майнери булиб на верху. Май-же всі вони суть Мексикканця-ми або Італійцями.

— Новий клуб в Галицькім соймі повстав під назвою: „Клуб русско-народной орга-нізації“. Головою сього клубу є батюшка Колпачкевич, секре-таром батюшка Сеник, а члена-ми коломийський амбасадор Ду-дичевич і Миронюк-Заячук. І так „московільський народ“ має аж два соймові клуби.

— За гнилі ломачи жите. В Черневі коло Вуршттина гайо-вий дідича Кречуновича, Адам-чук, зловив селянина Ілька Ко-роля, як збирав гнилі ломачи в панському лісі. Гниле панське ломаче видалось гайовому варт-нійшим від людського жита, бо як почав бити селянина стріль-бою, то розчерепив йому голову і Король повалив ся серед ліса трупом.

— Звірський „інтерес“. Не давно тому в Росії у місті Петер-бурзі було викрилось тасмиче звірство. В одному домі знай-шли убитого чоловіка. Він був страшенно покалічений і мав злуплену з лица шкіру, так що не можна було пізнати, що се за один. Думали з разу, що се ре-волюціонери так пимстили ся на когось, але при замордованому знайшли документи, з котрих видно, що мав би се бути інжи-нір з Москви, Гілевич. Стали за ним пошукувати і дійсно не знайшли його нігде, отже всі бу-ли упевнені, що се згинув тасм-ничою смертю Гілевич. Одначе по недовгому часі поліція дові-далась, що Гілевич жие собі і у-криваєть ся за границею. Стали отже дальше просліджувати сю тасмичу справу і виявилось, що Гілевич замордув в в такий страшний спосіб свого слугу. А своі папери підкинув ему тому, що би упевнити власти, що се згинув він, сам Гілевич. На слу-чай смерти був він забезпечений на 270 тисяч. Отже жтів в сей спосіб „підробити“ свою смерть, тай через родину дістати асеку-раційні гроші. І дійсно асекура-ція виплатила братови Гілевича обезпечену суму 270.000 і він за-мешкав в Парижі. Але не по-житував довго виманенням в так звірський спосіб грішми. Поліція вислідила его і арешту-вала, а Гілевич видати, що нема для него ратунку, в почекальні поліції отруїв ся отрутою, яку мав при собі.

— Хто спричинив російсько-япанську війну? Відомий росій-ський революційний публіцист (газетяр) Бурцев, оголосив у французьких газетах важні до-кументи що-до почину росій-сько-япанської війни. З сих до-кументів виходить, що до сеї програної Росією війни, пер ці-лою силою сам цар Микола ІІ. Між оголошеними документами знаходиться ся відбитка з дійсної телеграми царя, яку був вислав до намістника східної Азії — Алексєєва. У тій депеші цар та-кож напирив на розпочате війни з Япанцями. І тут наче шило з мішка, видізло велике фарисей-ство російського царя перед ці-лим світом. Бо в тім самім часі, як цар напирив так до війни з Япанією скликав він мирову конференцію (нараду), на ко-тру запросив представників у-сіх європейських володарств і заявив перед світом, що є про-тивний всяким війнам, тай ніко-ли не допустить до заворушення мира.

— Конституція в Босні і Герце-говині. Мимо того, що вже ми-нув рік, як сі краї зістали при-

лучені до Австро-Угорщини, не-ма там ще конституції, а краєм править військовий корпус-командант. Тепер доносять з Від-ня що при кінці сего місяця бу-де надана конституція Босні і Герцеговині.

— Найліпший самолет. Відо-мий молоденький, французський воздухоплавець Лятам літав о-ноді так знаменито на своїм са-молеті, як досі ще ніякий возду-хоплавець. Передовсім злетів високо на 1 кілометр і літав без перерви 45 минут і в тому ча-сі пролетів дорого 50 кілометрів довгу. Коли осів щасливо на міс-ци свого злету, зібрана публика повитала его з великим одушев-лєнем. До тепер ще ніякий воз-духоплавець на літаючій маши-ні не літав так високо і так довго без перерви у воздусі, як отсе Лятам.

— Червоне озеро. Недалеко о-селі Нікалаєвскос, Мамгішляк-ского уїзду, в Росії, находит ся озеро із солоною водою, дуже ці-каве під зглядом науковим. З приходом весни в озері множить ся велика скількість особливих маленьких животинок, бактерій, які собою закрашують воду озе-ра на червону, як кров, від чого озеро й названо червоним (по російськи „красним“). Дуже принадний вид озера буває тоді, коли сильні жмурки (хвилі) морщать і колишуть его повер-хню; в такім випадку вода має закраску кроваву, яка до себе мимоволі приковує зір видця, позаяк видаєть ся тоді бути правдивим „морем крови“. Що більше, то вода в сему озері має запах фіялок.

— Дня 22-го м. м. віденський суд пораз третій уневажний шлюб вимушений тутешніми е-міграційним урядом на Еліс Ай-ленд. Перед роком прибув тут один австрійський барон в това-ристві одної хористки з опери однак позаяк вони через море і-хали в одній кабіні їх тут допу-щено лишень доперва тоді, коли згодили ся повинчатися зі со-бою. Пара вернула за кілька тижнів до Відня і тут внесено позов о уневажненє присилува-ного вчиня. Суд дійсно прихи-див ся до їхнього бажання, узнав аінчане неважним, мотивуючи, що присилуване вчиняє є о-много більше неморальне, як спільне пожитє без вчиня. „Взагалі — каже ся у вирокі — не мож собі уявити, як така ве-лика і цивілізована деркава, як Зл. Держ. може послугувати ся такими методами, що перечать найпримітивнішим поняттям про мораль.“

— Гроші з Америки. Після найновіших урядових виказів надійшло в р. 1908 до Австро-У-горщини від емігрантів з Аме-рики 174 мільонів корон. Гроші сі прислали вони своїм родинам, або до шадничих кас. З того припадає на саму Австрію 108 мільонів корон. Найбільше з у-сіх австрійських країв прихо-дить гроша з Америки до Гали-

чини. З того краю є там на за-рібках найбільше переселенців.

— Біліон. Говорачи о вели-канських числах, чи подумав хто коли небудь о тім, що се таке біліон? Се мільон мільонів. А що-би поняти усю величезність се-го числа, застановім ся над сим, кілько треба би часу, щоби на-числити до біліона, почавши від один два і т. д.? На одну мінуту можна начислити до 160, або 170, але возьмім, що хтось числить дуже скоро, отже нарахує за мі-нуту до 200. Значить за годину нарахує до 12 тисяч; за добу до 288 тїсяч; за рік, або 365 днів можна нарахувати числячи без перестанку — до 105 мільонів 120 тисяч. А щоби нарахувати до одного біліона требаби рахува-ти через 9 тисяч 512 літ, 34 днів 5 годин і 20 минут і то рахувати безпинно. От яке то великансь-ке число біліон.

— Нічо в світі не в силі спри-чинити більшої приятности для людини, як усунєне болю. І нія-ким иншим „средством не ося-гає ся того так скоро, як через „Котровий Pain Expeller“ Ріхте-ра. Се средство вилічило усіх терплячих на ревматизм в усіх краях. Ціна флашочки 25 і 30 центів.

ДОБРА ПОРАДА.

Старі, опитні в світових спра-вах люди завсїгда зможуть Вам подати добру раду, а передов-сім в усіх случаях недуг. Наш власний досвід говорить, що в усіх клопотах кїшок і жолудка можемо сьміло поручити Тріне-ра Американський Еліксир Гір-кого Вина. Воно скріпляє жолу-док і дозволяє йому сповняти т-очно усі його функції. І тоді жолудок приймає доволі пожи-ви і травить її, який то процес відбуває ся в кишках. Наслідком такого травлення є нова кров, яка сейчас наповняє усі жили. Ужи-вайте Трінера Американський Еліксир Гіркого Вина, як що чу-єте ся ослаблєні, легко мучите ся, не маєте апетиту, коли маєте якінебудь клопоти по їді, як приміром напади вонїтів, коли Ви є нездорові, нервозні, коли сон Ваш неспокійний. Сей лік складає ся виключно тільки з червоного вина і гіркоґо зїла. У-живайте його, коли спостережете перші ознаки. По всіх другсторях.

JOS. TRINER,
1333-1339 S. Ashland Ave.,
Chicago, Ill.

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA.

Капітал \$50.000.00. Надвишка і нерозділені зиски \$93.000.00. Заснований 1864 року. Провадить загальний банко-вий бізнес. Видєє міжнародні монї ордери, драфти і дерє-ає гроші до всіх частин світа, по-зичає гроші на реальности. Де-позити сего банку подвоїлись протягом послідних 5 літ і ви-носить тепер около \$500.000.00. Гроші пересилає через фір-у Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

F 21

ДАРОМ! одна пачка славних ліків „GALEN“

Чи Ви хорі? Ліки „GALEN“ вилічили тисячі людей, вони лі-чать і Вас. Пощо платити великанські суми грошей за ліченє, наколи Ви можете вилічити себе самі. Пришліть свою точну адресу, імя і провискно, а ми Вам ви-шлемо відворотною поштою прїбний лік „GALEN“ цілком даром.

1. RUMATINA лічить ревматизм, невралгію, пухливу і т. н. недуги. Ціна 3 дол. Прїбна даром.
2. PEP SOLA лічить болїання жолудка і т. п. внутрішні недуги. Ціна 3 дол. Прїбна даром.
3. FORTOLA, патентований лік для первонних, ослаблєних та утративших полові сили. Ціна 5 дол. Прїбна даром.
4. SPANGUINOLA вилічує малярію, пропасницю, лихорадку, малокровність, біль носа, очей і горла. Ціна 4 дол. Прїбна даром.
5. ASMOLA лічить зі знаменитим успіхом всі грудні болїання, як чхотку, астму і хронїчний кашель. Ціна 3 дол. Прїбна даром.
6. VIROLA вилічить в короткім часі геморойди і втрєченє кро-ви. Ціна 3.50. Прїбна даром.
7. NEMORA знаменїте средство протї геморойдіа, винидїа і т. п. недуги. Ціна 3 дол. Прїбна даром.
8. MERPOTA цілкомно лічить сифїліс, трипер і рапи на тілі. Ціна 3 дол. Прїбна даром.
9. PELOCRESE являє ся хорощим ліком протї випаданя волося і болю голови. Ціна 3 дол. Прїбна даром.
10. PROFILACTA в короткім часі вилічує жіночі недуги, як не-плодїстє, нерегулярні періоди, білі уплави і т. п. Ціна 3 дол. Прїбна даром. — Адрес:

GALEN CHEMICAL CO.,
227 WEST 74-th STREET, NEW YORK CITY.

До відомо Братям-Русинам в Клівеланді і околиці.

Мило нам поділити ся з усіми тою радісною вісткою, що галицькі Русини в Клівеланді, Огайо, порішили з'організувати ся о власних силах і основати галицько-руську церков під покровом сьв. Апостолів Петра і Павла, яка має стати на Corner W. 7th str. and College avenue.

Положенє для Божого дому, прегарне; великі, оошпрї-лоти з двома фронтами при великій, а спокійній вулиці дають повну запоруку, що — може і в не-далекій будучности — місце те буде пишатись вели-чавим, в чисто руськім стилю збудованим Божим храмом та стане для нашої братії кріпким забором, твердою сталою сьв. Петра проти всім напастям зі-сторонї відвічних ворогів нашого народа.

В короткім часі (І. організаційний мітінґ відбув ся 5-го грудня 1909 р.) доложили вони всіх своїх сил і зібрали до тепер поважну суму майже \$7000. Нині проте живимо ту надію, що при вселаскавійшій по-мочи зі сторони Іх Преосвященства Кир Сотера С. Ортинського ще в тім місяці підпишемо контракт купна лотів за \$10500 і з Богом заберемо ся до даль-шої праці.

Однак церков ця основуєть ся не для одиниць, а для загалу усього нашої руської суспільности в Кліве-ланді і в його околиці, так як нігде ту нема нашого храму. Звертаємо ся проте до усіх наших Братів-Родимців, до тих, що не знали об тім, як і до тих, що збаламучені хвилево намовами, підлещуванєм чи клеветою цареславних і независимців, і кличемо з щиро христїанського серця:

Родимці! Правдивий захист для зболїлої Вашої душі, правдиве успокоєнє Вашої совісти найдете лише в тім храмі, де перебуває, де мешкає Христос-Спаситель, в тій церкві, яку оснований сам Г. Н. Ісус Христос, якою рядять його правні наслідники: святийший Отець і з'єдинєні з ним Єпископи.

Тож коли бажаєте спасти свою душу, коли ба-жаєте осягнути те вічне щастя, яке Бог від віків приготував для всіх людей — значить і для нас Руси-нів — громадно вступайте в члени нашої цер-кви, підопріть зачатє сьвяте діло по всім своїм силам, не ходіть одинцем мов зблукані вівці, а Бог сторицею нагородить Ваш труд і жертви зло-жені для його Слави.

Нехай не сьміють ся з нас чужі люди, що ми одні по цілому світові, що не уміємо в купі працю-вати. Дїлом покажім усім, що се лож. що се клевета підла, кинена на наш бідний народ. Доложім усіх сил, усіх старань, аби і ми могли повелічати ся своєю руською церквою, аби і ми мали свій власний кутик, деб мегли заносити по русь-ки, по рідньому свої мольби перед престол Всевишнього. З'єдинім ся усі разом братньою любовію у сїн Христа. а станемо сильні мов мур жебїзний; тоді не переможе нас ніяка ворожа сила і сповнять ся на нас Христові слова: „Щасливі ті, що слухають Божого слова і після нього жиють.“

Вписує в члени церковної громади і всяких близ-ших поясненє удїляє кожного часу:

Rev. V. Dohovych
2462. Professor-str. S. W. Cleveland, Ohio.
В Клівеланді. О., в січні 1910 р.
о. Володимир Довгович
предсїдатель
Стефан Полївода
касир.
Йосиф Сенчина
секретар.

ДОБРИЙ ЗАРОБОК.
Ми ріпили і зробити небувалою сво-ю оферту, щоб розповсюдити наш кра-сний тютюн знапий і добротї і не-піддїлювати по найкращих виступках Америки. Хто хоче нам помочі, ді-стане 100 пачок красивого тютюну вартости 15 дол. тільки за 6.00 дол., та, що кожний за свій труд наро-бить 9.00 дол. Крім варїбку кождий дістане в дарунок цілком даром отсю гарну годівку, загально ви-ну і своєї добротї конструкції і гва-рантовану на 5 літ, в написом „Па-м'ятка з Америки“.

Кожний арозуміє, що ми не хочемо заробити а лиш заохотити підприєм-чих людей до розповсюдження на-шого тютюну між їх знайомами, а коли сей тютюн ровїдєсь поміж тв-єрчі людий, тоді й наші кошта вер-нуть ся.

Незадоволєним сейчас звертаємо гроші.

Хто хоче скористатися тою надвичайною офертою, нехай сейчас пришле 50 пнт. зл. знадток, почтовими марками, а по огляненю усього на екс-пресовий офіт доплатить решту, 5.50 та забере тютюн та годівницю.

Сумївали і боти ся не повинен шїхто, поваж наша фірма по нале-жить до тих, що зливе оголошують ся по часовисях. Хто чятав часо-писи, сей знає що вона існує пару літ, бізнес неде совісно і все виконує то, що обіцяє. Колиб так не було, бізнес не мігбв так довго існувати.

Russian Tobacco Company, 132 Nassau Str., Dept. 8, New York City

Думайте! Читайте!
Зже виїшов з друку
КАЛЕНДАР
Провідник
на рік 1910
після нового стилю
Ціна в гарній оправі 35 цмт.
Агентам і книгарням опуст!
Замоняйте завчасу!
Eugene Hwozydk
705 Mint Alley.
S. S. Pittsburg, Pa.

ДАРОМ уділю, рад
всім тим, ко
трі хотять вчити ся англій
ської мови. Корастайте
нагоди і звертайтеся на
адресу:
And. Sawka, 52 Greene St., Jersey City, N. J.

РУСИНИ! ВСТУПАЙТЕ!
В ЧЛЕНИ Р. Н. СОЮЗА
СОЮЗ ПЛАТИТЬ 100
ДОЛ. ПОСМЕРТНОГО.

СОРАВИ Р. Н. СОЮЗА.

Покровитель і почесний член
Р. Н. Союзу.

Іх Пресвященство Стефан Со-
тер Ортинський, перший ру-
ський єпископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на ро-
ки 1908—1910.

Духовний управитель:
о. Михайло Балог,
712 Carson st. S. S. Pittsburg,
Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула,
McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак,
Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Федор Гут Кульчицький,
Pittsburg, Pa.

Касієр:
Алексій Шаршона,
524 Pine & Franklin St., Sha-
mokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Вох 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лавовський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Глова, Shamokin, Pa.

Андр. Стефанович, Pittsburg, Pa.
Алексій Горбаль, Derby, Conn.
Михайло Черін, Cleveland, O.

Контрольна Комісія:
о. Д. Добротвор, 25 Chestnut St.
Yonkers, N. Y.

Василь Гришко, Scranton, Pa.
Михайло Бабій, 391 Maple Ave.
Kingston, Pa.

Директор друкарні:
о. П. Понятишин,
Box 112, Elizabeth, N. J.

адреса мешканця
326 Rose Hill Place,
Elizabeth, N. J.

Редактор:
Антін Цурковський 184 Hudson
Str., New York, N. Y.

Менеджер друкарні:
К. Кирчів, 184 Hudson St., New
York, N. Y.

Головний організатор:
Мих. Беля, 56 Hamilton Str.,
Holyoke, Mass.

Головна Канцелярія Р. Н. Сою-
за знаходиться під числом 123
Sussex St., Jersey City, N. J.

Вступайте до Союзу!

„Руский Народний Союз“ —
Приймає членів до 45 літ жи-
ття.

Вступне після літ.
СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерті члена класу „А“
(ціле посмертне) \$1000.00.

В разі смерті члена класу „Б“
половинну посмертне \$500.00.

Посмертне за жінку або мужа
члена класу „А“ \$400.00.

Посмертне за жінку або мужа
члена класу „Б“ \$200.00.

Посмертне за діти від \$15.00 до
\$300.00.

В разі утрати: а) обох очей, ніг
або рук \$1000.00.

б) одної руки, ніг або ока
\$200.00.

Если отец родини в шпиталі
божевільних, Союз платить що
року родині \$150.00.

Хто хоче вступити до Союзу,
мусить вписатись також до брат-
ства, яке належить до Союзу.

ДЛЯ П. П. СЕКРЕТАРІВ

Р. Н. СОЮЗА.

Повідомляю раз на все, що
всі гроші належать до каси Р. Н.
Союзу, посилаєся так: на по-
ney order-ах або чеках випи-
суєся імя Alex Sharshon, Shamokin,
Pa. Дальше так записаний по-
ney-order або чек не досилаєся
до Голов. Касієра, але враз з ви-
казами до Голов. Секретаря. Го-
ловний Секретар опісля відси-
лає їх до Голов. Касієра.

С. Ядловський,
Голов. Секретар.

ЦІНИ І ПРАВИЛА ОГОЛОШЕНЬ В „СВОБОДІ“

1) ОГОЛОШЕННЯ БІЗНЕСОВІ, які йдуть довгий час (від 3 міся-
ця до року) платяться після спеціальної тарифи, яку інтересовані ді-
стануть на жадане листово.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ, які: мітинги братів і товариств належа-
ють до Р. Н. Союзу платяться за безплатно один раз в рубриці „Рух в
Відділах Р. Н. Союзу“.

ОГОЛОШЕННЯ ТЕАТРАЛЬНИХ ПРЕДСТАВЛЕНЬ І БАЛІВ по
2 центи від слова для братів і товариств належачих до Р. Н. Союзу,
а для товариств не належачих до Р. Н. Союзу по 4 центи від слова.

ПОШУКУВАННЯ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за най-
менше 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і інші по 3 центи від слова
ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТБВ по 10 центів від слова за найменше
10 слів.

Одноразове оголошення адреси 25 центів.

2) Належитість за всяке оголошення мусить бути ряснана з гори та
в цілому. В противнім разі оголошення безцільно не поміщаєся. На-
лежитість за дрібні оголошення можна присилати також поштою з
марками.

3) Кожде оголошення мусить бути в редакції на тиждень перед да-
тою виходу того числа часопису, в яким воно має бути поміщене. Ого-
лошення телефоном не приймаєся.

4) За зміст оголошення або за відвічальність оголошувача в ча-
сописі фірм редакція не приймає ніякої відвічальності.

5) Кожде оголошення, або з ким але обговорено-б в тій фірмі,
яка оголошуєся в нашій часописі, нехай про се сейчас повідомить ре-
дакцію, а коли подасть достаточні докази ошукства, викине ся оголо-
шення неосвідомі фірми; крім сего редакція доложити всіх старань, щоб
ошукства потягнути до відвічальності.

6) Редакція має право відкинути або перервати яке небуде оголо-
шення, не подаючи причини.

7) Редакція має право жадати від фірм або незнатних осіб, щоб
прислали докази, що ведуть свій бізнес чесно і дійсно зможуть доде-
жати того, що обіцяють в оголошенні.

8) В оголошенні мусить бути тільки правда. Редакція має право
відкинути всяке підробітке оголошення.

9) Оголошення мусять бути писані пером, виразно і на одній сто-
роні паперу.

10) За дрібні оголошення редакція не висилає ніяких поквитовань.

Ч. 1125. KBIT \$150.00
на сто п'ятьдесять доларів, котрі
п. Марія Пиш отримала як над-
звичайну запомогу на удержан-
ня рідних з Головної Каси Руского
Народного Союзу в Америці.

Рамей, Pa. 16-го січня 1910.
Марія Пиш.

Свідки:
Іван Решетар,
Софрон Пиш.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ (число 58).

Василь Копильчак предс.,
Іван Бунга секр.

Ч. 1177 KBIT \$400.00
на чотириста доларів, котрі п.
Николай Мощар отримав як по-
смертну запомогу по жєні Дімі-
на з Головної Каси Руского На-
родного Союзу в Америці.

Passaic, N. J. 11-го січня 1910
Николай Мощар.

Свідки:
Андрей Шептак,
Кость Петрик

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ (число 42).

Адам Ящичак предс.,
Александр Хованець секр.

Ч. 1179 KBIT \$1000.00
на тисяч доларів, котрі п. Гринь
Ільчук отримав як надзвичайну
запомогу за утрату обох ніг з Го-
ловної Каси Руского Народно-
го Союзу в Америці.

Taylor, Pa. 1910
Гринь Ільчук.

Свідки:
Никита Марущак,
Панько Головачак

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ (число 92).

Юрій Крайківський предс.,
П. Сенюк секр.

Ч. 1173 KBIT \$900.00
на дев'ятьсот доларів, котрі п.
Анна Свистович отримала як по-
смертну запомогу по мужу Ва-
силью з Головної Каси Руского
Народного Союзу в Америці.

Plymouth, Pa. 11-го січня 1910
Анна Свистович.

Свідки:
Томко Присташ,
Іван Барна

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ (число 46).

Олександр Сорока предс.,
Стефан Гриняк секр.

Ч. 1183 KBIT \$100.00
на сто доларів, котрі п. Френк
Пашкевич отримав як надзвич-
айну запомогу за незвичайну
слабкість з Головної Каси Руско-
го Народного Союзу в Америці.

Baltimore, Md. 13 січня 1910
Френк Пашкевич.

Свідки:
Іван Валега,
Николай Дурдела.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ (число 81).

Ч. 1183 KBIT \$100.00
на сто доларів, котрі п. Френк
Пашкевич отримав як надзвич-
айну запомогу за незвичайну
слабкість з Головної Каси Руско-
го Народного Союзу в Америці.

Baltimore, Md. 13 січня 1910
Френк Пашкевич.

Свідки:
Іван Валега,
Николай Дурдела.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці.
Відділ (число 81).

Петро Миськів предс.,
П. Дурдела секр.

Рух
в відділах Р. Н. Союзу.

AMBRIDGE, PA. бр. сьв. Пе-
тра і Павла, від. 47, подає до за-
гальної відомості, що дня 6-го
лютого 1910. відбуде ся надзвич-
айний мітинг в церковній галі на
6-й стр. Початок точно о год.
2-й по пол. На сей мітинг має
явитись кождий член. Неявив-
ший ся заплатити 50 цт., а уряд-
ник і дол. кари. Також подає ся
всім до загальної відомості, що
брат сьв. Петра і Павла від. 47
в Ембридж, Па. буде приймати
нових членів без вступного че-
рез 2 місяці, то є в лютому і в мар-
ці. Мітинги відбуваються ся все
в другу неділю по першій.

Ів. Михалік предс.,
Лесьо Гриневич секр.
Мих. Нижанкевич кас.

ELIZABETHPORT, N. J. тов.
„Зап. Січ“ від. 234 повідомляє,
що вибрано слідуєчий новий у-
ряд: Л. Малафій пр., М. Чорний
з. пр., Он. Кіценюк скр., Зах.
Мазурик з. секр., Ілько Могила
кас., М. Санса з. кас., Гр. Могила
орг., Гн. Бабяк кошов., Ю.
Шевчук і Гр. Замойський конт.
комісія, Ів. Кулинич і П. Сташ-
ко надз. хорих, Он. Рудніцкий
дверн., Гр. Рудніцкий з. дверн.
Мітинги будуть відбуватися ся в
кожну третю суботу в місяці в
галі Цюрчака на Southpark, cor.
Front st. початок пів до восьмої
вечером. — Анд. Кіценюк секр.
212 1-st st. Elizabethport, N. J.

NEW YORK, N. Y. Тов. „Зо-
ра“ від. 69. подає всім своїм чле-
нам до відомості, що надзвичай-
ний мітинг відбуде ся в суботу
дня 5-го фебруара о год. 8. в мі-
тинговій галі 8 Liberty Hall,
Houston st. Просить ся всіх чле-
нів прийти, бо в противнім разі
заплатити 50 цт. а урядник і д.
кари.

Анд. Кашинський пр.

McKEESPORT, PA. бр. сьв.
Ів. Крест. від. 48. подає до відо-
ма, що вибрано слідуєчий новий
уряд: Гн. Гніздар пр., Наз.
Гринишин скр., Мик. Троянов-
ський кас., Мітинги зараз по
Богослуженю в церковній галі
на Sinclair st. Хто не заплатити
через два місяці зістане суспен-
дований. — Наз. Гринишин, 923
Ridge st., McKeesport, Pa.

McADOO, PA. бр. Пр. Богор.
від. 7 подає до відомості, що ви-
брано слідуєчий новий уряд:
Ів. Поспнянко пр., Анд. Шквір
з. пр., Дм. Капітула кас., К. По-
ступак скр. фін., Анд. Капіту-
ла секр. рек., І. Рифун і Ів. Пу-
хир доз. каси, Анд. Капітула,
П. Яцканич, Ів. Пухир і Захар
Мойсей доз. хорих, Мик. Біл

кап., Гр. Тима хорунж., Ів.
Шквір, Ст. Поступак і Сем. Пу-
хир контр. ком. — Анд. Капітула
секр.

CLEVELAND, O. бр. сьв. П.
і П. від. 102 подає до відомості,
що вибрано слідуєчий новий уряд:
Ів. Пудик пр., В. Волянський
кас., М. Лазука секр., Ів. Миля-
нич, Вас. Клишук, П. Коваль
і К. Стадник, В. Капраль опікун.
Хорих, Гн. Литвак хорунж., М.
Гегін кошовий, Стеф. Кардаш
дверн. — М. Лазука секр.

CLEVELAND, O. тов. „Січ“
від. 251 подає до загальної ві-
домості, що на річний мітинг дня
26-го січня вибрано слідуєчий
новий уряд: Ів. Синчина пр., Т.
Почанський з. пр., Анд. Турчик
кас., М. Андрусечко секр., Н.
Старп з. секр., Й. Шпотно і Іван
Вонсач доз. хор. на S. W. M. Пе-
чех і М. Кипчик доз. хорих на
Вгоу. Рівнож повідомляє ся, що
в місяцю лютім і марті буде при-
нимати ся нових членів до тов.
за половину вступного. Т. Ан-
друсечко секр.

RHONE, PA. бр. сьв. Спас. в.
29 подає до відомості, що на річний
мітинг дня 23-го січня вибрано
слідуєчий новий уряд: В. Федак
пр., М. Жидяк з. пр., В. Блишак
кас., Гр. Озога орган. і опік. бр.
дітей. Ів. Лейшут рек. скр., Анд.
Грозьо доз. хорих, Т. Гулик, М.
Жидяк і Ст. Беднар контр. ком.
— Гр. Озога секр.

Баль і Представлення.
(Оголошення в сій рубриці коштують:
для бр. в Р. Н. Союзі і гр. кат.
парохій по 2 цт., а для всіх
других по 4 цт. від слова).

Баль в TROY, N. Y. Заходом
тутешних парохіян відбуде ся
великий парохіальний баль в су-
боту, 12-го лютого (на трох сьв.)
в красній галі (Germania Hall,
River st.) Початок о 6-й год.;
вступ 25 цт.; дохід на церков.;
музика знаменита; продукції ко-
ру; хто з хлопців прпбуде на
сей баль, не пожадує, бо за те ру-
чить Комітет. 5-6

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
устроює бр. сьв. о. Нико-
лая, відд. 99 Р. Н. Союзу
в суботу, дня 5-го лютого
с. р. в галі на Савт Мейн
Стр., Wilkes Barre, Pa.

Початок о год. 4-й по по-
лудни. Вступ: муштини 25
цт., жінки і дівчата даром.
На сю забаву запрошує ся
сердечно усіх Русинів і Ру-
синок так з міста як і о-
колиці як найсердечніше.
За добру забаву ручить
3-5 Комітет.

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
устроює братство сьв. Димитрія,
від. 207 в суботу, дня 5-го лю-
того с. р. в братській галі (4-th
str.) в Jeannette, Pa. Початок о
7-й годіні вечером. Вступ на
галю 1 дол., дівчата безплатно.
Всіх чесних Русинів так з Jeannette,
як Манор і околиці запро-
шує ся як найсердечніше. За
знамениту забаву ручить
4-5 Комітет.

Хонкурси.
(Оголошення в сій рубриці коштують
по 3 цт. від слова).

— Пошукує ся дякоучителя
від 10-го лютого до веденя хору
і школи (1-на год. денно.) Плат-
ня \$30.00 місячно, крім доходів.
Зголошення під: Priest of Ruth.
Church, 54 Walnut st., Manches-
ter, N. H. -5

Пошукування осіб.
(Оголошення в сій рубриці коштують
по 2 цт. від слова).

— Де є Гринько Цюпка,
який від 2 і пів літ пропав без
вісти. Хтоб про него що знав,
нехай напише а дістане 5.00 дол.
нагородн. А. Сіурка, Krakov
Alta, Canada. -5

— Де є Андрей Войто-
вич який опустив Dixonville
ще в цвітні 1909 року. Хтоб
про нього що знав зволить пові-
домити сестру: Salomea Wojto-
vych, Box 81, Dixonville, Pa. -5

— Глядає ся пропавшого без
вісти перед півтора роком Да-
ниїла Печенюка, з Вол-
губ., ковенського уїзда. с. Подлі-
ска, 32 літ. Жена і діти молять по-
дати вістку, если хто знає де він
є. До червня 1907 робив в Гале-
стоні, Масс. і мешкав у Джона
Шмета, з Норфолк стр. Говоре-
но, що він мав збожеволіти і на-
ходить ся де в домі божевіль-
них. Прошу повідомити: Jakob
Gordichuk, 26 Canal st. New
York.

ПОЗІР McKEE'S ROCKS, PA!!
Мітинги тов. „Запорожська
Січ“ будуть відбуватися ся точно
в кожду першу неділю по пер-
шій. Кождий член мусить безу-
сильно явити ся. Т. Ковальський
секретар.

Дещо про Пітсбург.
(Продовжене зі стор 2-ої.)
цеві товариства з нагоди
імянин тамошнього парох.,
о. Стефановича. Ішли про-
мова, сьпівби, многолітствія
і пр., а наконець вручене
дарунку (якихсь 7 томів
книжок) як я пізнійше ді-
знав ся, Грушевського „Істо-
рії України-Руси.“ Так ми-
ло перейшов вечір сьв. Ни-
колая, а хто не був на сїм,
мусів певно жалувати опі-
сля.

Заразом напишу хіба
і про третю штуку, на яку
я ішов з повною приємно-
стю, а сею була біблійна
вистава „Вифлеемської Но-
чі.“ Чогось подібного не
доводилось мені бачити ні
у старому краю, ні тут в
Америці. Особливо гарні та
дорогі і добре обдумані
цїлій вистави поважного, ре-
лігійного настрою. Перед
очима зритель пересувались
живі образи, представляючі
„чудо чудес“ що доверши-
лось перед віками для добра
в грїхах потапаючого люд-
ства. Книжники та старо-
завітні пророки оповідаючи
собі в сьвятині про прихід
Спасителя, убогі настирі що
ім з'являють ся, Ангели і я-
сна зоря, цар Ірод і гостини
трех царів з Востока а вкінці
Вертеп з дитятком Ісусе,
прегарні сьпівби — коляди
в часі представлення, усе те
зложилось на прекрасну
цїлість, що кождого зритель
приковувало та заставляло
хоч хвилину забути на сіре,
щоденне життя, а взнестись
гладко високо, високо та
думати про се, чого то чо-
ловік довершити може. Галія
була і сїм разом заповнена
по береги а хто хотів, міг
богато доброго навчитись.
Лип се одно може не одно-
го посторонного дивувати,
що пітебурські читальники
без утоми працюють для
свого власного добра і до-
бра других. Давувати се
кождо мусить і тому честь
Вам пітебурські читальни-
ки. Нехай отсі слова будуть
заплатою за Ваші труди.

Сусід.

Позір Братства!

Роблю всі братські річі най-
ліпше і найкрасше, а найліп-
шого матеріалу ва душо при-
ступні іти і ва роботу гваран-
тую. Продаю книжки і на жа-
дане посилаю цїни.

Бєсьм довголітнім членом Р. Н.
Союзу. Проч а чужини; уда-
вайте ся до свого! Мій адрес:
STEFAN KALAKUKA
215 Moran Court, Scranton, Pa.

Фарми в полудневім
Мічіген.

Хто поспішить ся, зможе
ще купити красний кусок
землі з будинками і садом,
або без, в найкрасній і най-
здоровійшій околиці близь-
ко рухливого міста, в цїні
від \$8.00 і висше за один
акр на кількітні сплати. Земля
чорна з глиняним підкладом.
Чудова рівнина, ні слїду з ка-
міня або мо-чарів. Напї всі фарми
продаємо по тїй цїні разом з
углевим покладам. Пишїть
і зголошуйте ся, а ніколи
сего не пожадує до свого
краяна: 2—
BADOWSKY LAND COLONIZATION CO.,
Box 47, STANDISH, МІСН.

ДОБРИЙ ЗАРОБОК.
Кождий вечерами може заробити 3.00
доларів. Прошу написати до нас по ін-
формації. Хто у нас купує книжки, ді-
стане гарний дарунок. Пишїть по ці-
ни руських книжок на адресу:
5-13 JOHN IWANICZ,
157 Middle Ave., Garfield, N. J.

Папері листові
Продає друкарня „Свободи“
184 Hudson st., New York.

Той золотий зигарон
даром

красний, окладки в обох сторін,
гарно вироблені, а осередку дорогої
камені, як також тримає добре час.
Зигаристри в сторі цїнять ся \$23.00.
Гварантованні на 20 літ.

Ми хочемо, щоб пару людей в
кождий місті допомогло нам адвер-
таїзувати наші доброго гатунку
файни і цифаретові тютюни, гату-
нок, який булєсть звикли курити
в Європі, і котрий Ви любите.

Ми пішлемо Вам за \$6.00 варто-
сті нашого тютюну, всякого рода,
Австрійського, Боснійського, Росій-
ського, Турецького і Герцеговінського.
Скоро отримаєте наш тютюн да-
вати і спробувати своїм приятел-
ям, а они очою розкуцають все
від Вас і певно всі схотять, щоб
їх Богато вищих помічників в адвер-
таїзованню, пишуть нам, що розпо-
дають ва 6 дол. наш тютюн скоро го
дїстануть.

Дайте Вашим приятелям нашу а-
дресу так, щоб знали, де купити в
пришлости того тютюну. За тую
услугу від Вас, дамо Вам наш гар-
ний 23-доларовий золотий годинник
вадаром.

Пам'ятайте, що гроші будуть звер-
нені будь котрому костюмерови, если
буде недоволені.

Пришліть нам наперед 50 цт.
почтовими марками, решту 5.50
дол. заплатите С. О. Д. в Нашім
експресовім офісі при відбиранні па-
кунку. Зигарон і тютюн буде

Літаючі машини.

Від давна люди завидували птахам, що вони так вільно бувають собі у воді, в небесних просторах. І люди силкувалися придумати такий спосіб, щоб можна було літати їм так, як птахам. А у давній давнині люди складали навіть казки про таке літання. Римський поет Овідій написав дуже гарну казку про Ікара, котрий зробив собі ніби крила і полетів в гору, як птах. Але пір в тих крилах було приклеплене воском, сонце пригріло, воск розтопився і Ікар упав на землю. Се неймовірна казка, але чоловік, людський розум і витревалість у праці, потрапили вдуману казку здійснити.

Люди вигадали бальони, котрими стали літати у воді. Бальон, то величезний мішок з дуже легкої, шовкової, але міцної матерії. В той мішок напускають газу, котрий є легший від звичайного повітря, надувають його так як бордог, завязують, та прив'язують до него на сильних мотузах кіш. У той кіш сідає двоє або троє людей, бальон пускають з прив'язи і він летить в гору. Як бальон великий і газу в ньому багато, то він вилітає дуже високо, геть, аж повище хмар, де вже повітря таке рідке, що нема чим дихати чоловікові. Злетівши у певну височину, бальон такий легів собі по-над землю туди, куди гнав його вітер. А як треба було спустити на землю, то випускали газу з бальона трохи, він робився через те тяжшим і опускався до низу, що-раз нижче, аж осів на землю.

Велика недогода була з таким бальоном, бо ним не можна було кермувати. Таким бальоном чоловік не міг летіти там, де захотів, але туди, куди поніс його вітер. Отже люди стали заходитися над тим, як би то придумати такий спосіб, щоб можна кермувати бальоном у воді так, як на воді човном. Бо через те, що вітер уносив бальон за собою, траплялось чимало страшних випадків. От прикладом було так, що вітер заносив бальон на море і кидав у воду, або на гори, у дебри і тоді люди, що знаходилися на бальоні, гинули страшною смертю.

Довго не могли люди придумати способу до кермування бальоном, але вкінці удалося і се придумати, тай перевести в діло. Остатніми роками Німець, граф Цепелін, старий, пенсіонер, який капітан придумав такий спосіб, що кермує бальоном, як хоче. Він чимало налітав вже своїм бальоном до кермування і відбув навіть довші подорожі — з Фрідріхсгафен в Баварію до Берліна; се така дорога, як з Нью-Йорку до Пітсбурга. Дорожу сю пролетів щасливо, летючи часом і проти вітру, як зачотів. Однак такий бальон є дуже коштовний і само спосіб

ряджене його внісе на кількасот тисяч доларів. А до того ж потрібно ще виробляти для бальона чимало легкого газу, котрим надувають бальон, а той газ також коштує дорого.

Через то бальон такий не дуже то практичний, тай не може бути загальноуживаний.

Окрім Цепеліна і другі ввоздухоплавці повігдували бальони до кермування. У Франції спорядили були такий бальон військовий інженіри і звав ся він „Патрі“. Був менший від Цепеліна, але також дуже коштовний. А одного разу, як зірвалася сильна буря, то ціла компанія війська не могла того бальона втримати і він зірвав ся, тай полетів з вітром і пропав по нинішній день у безвістях. По тім спорядили Французи другий бальон до кермування „Республіка“, але в липні м. р. він улягся страшній катастрофі. Коли на ній летіли його винахідник, капітан, один офіцер і двоє машиністів; нараз мішок бальона тріс, запалив ся і вибух газу, тай бальон з людьми упав на землю і поторохив ся на куски, а нещасні його іздці позабавились і погинули на місці.

Найновішим бальоном до кермування є бальон „Естері“. Є се перший австрійський бальон до кермування, а вдумали і спорядили його брати Ренер в Грацу, в Сирії. Останніми місяцями робили вони проби літати у Відні і проби єй були удачні. Але все таки і сей бальон не практичний бо дуже великий і коштовний тай не цілком безпечний.

Рівночасно, як роблено проби з дорогими бальонами до кермування, інші практичніші люди розгадували над тим, щоб вигадати щось практичнішого до літання, тай щоб не треба до сего дорогого газу і щоб такий прилад був безпечніший і практичніший від великого бальона. Одним словом такий прилад, котрим чоловік міг би літати після своєї волі, як птах.

І розумні та працюваті люди, по довгих, безвинних трудах повігдували і зробили машини до літання. Таких різних машин до літання є вже тепер багато і деякі з них літають справді наче птахи, але далеко ними летіти не можна, бо се доперва початки опанування повітря людиною на спосіб птаха.

Машини до літання повігдували Французи, між котрими був перший Сантос Дімоні, а потім Американці брати Райт, капітан Фербер, Блеріо, Лятта і ін. З поміж них найбільше вславив ся Блеріо, котрий вигадав найпрактичнішу машину до літання. Машина ся споряджена на подобу птаха. Має два крила наче птах і хвіст і в леті цілком подібна до великого птаха. Машина ся зроблена з дерева, не велика і легка, а

жене її бензиновий мотор. Блеріо був першим, що перелетів на своїй машині через канал „Ламанш“ з Франції до Англії. По ній перелетів понад сей канал другий молодий Француз, Лятта. Він також вигадав літаючу машину, але йому не щастило; мимо усяких зусиль його машина не літала добре. А коли довідався, що на подібній машині Блеріо перелетів Ламанш, то аж розплакався сердега з досади і кинув ся ще з більшим запалом до праці над удіпшенням своєї машини. Тай за кілька днів, злагодивши машину, Лятта і собі полетів з Франції до Англії понад канал, не зважаючи, що на дворі стояла непогода — густа мряка, та йшов проливний дощ. І він перелетів канал в протязі 45 хвилин, але на кілометр від англійського берега упав в море. До сього берега не долетів тому, що від дощу машина дуже намокла, отже можна сміливо сказати, що машина Лятта не гірша від машини Блеріо.

Лятта і його машину зараз витягнули з моря, а він був легко ранений.

А Блеріо ще більше вславив ся своєю машиною. Не давнечко, не сповна перед півтора місяцями приїздив він до Австрії і там літав на своїй машині в Будапешті та у Відні перед сотками тисяч зібраного народу. У Відні цісар приглядався його літанню і дуже був тим одушевлений. А літав Блеріо на своїй машині наче справдішній птах. Машина вносила ся легенько з землі і лінула все вище і вище. А там літала так, як сього захотів Блеріо. Пускалась на усі сторони, то кружляла, а потім прожогом пускалась просто в діл на землю; відси відбивалась і знов мчала в гору і т. д. Люди, що дивились на се літання, були дуже одушевлені і не вірили своїм очам, що бачать чоловіка, літаючого, неначе птаха.

Минулого літа відбули ся у Франції, на розлогіх полях за містом Раймс, переліти всяких машин до літання. З одного місця пускались машини і пробували, котра полетить скорше і вище. Не всі вони показали ся добрими. Деякі попадали і поторохились, інші летіли дуже коротко, а деякі літали добре, скоро і довго.

Однак до тепер нема ще ні одної доброї і певної під кожним зглядом машини до літання. Се тільки початки. А людський розум і безвинна праця в сій ділі доведуть до того, що через яких десять років будуть вже такі досконалі машини, що люди будуть літати собі у воді, як птахи.

Блеріо працював над спорядженням своєї машини кільканадцять років. Спершу вигадка його не удавалась. Зроблена машина була кепською і не хотіла літати. Він не зражав ся сим і робив другу, третю. Че-

тверта також була ще кепською, бо полетівши досить високо, Блеріо зараз упав зі своєю машиною і потовк ся болячо.

Та і се не знеохотило його. Не стратив охоти і витревалости тай працював далі над удіпшенням машини. І вкінці довголітний його труд увінчав ся успіхом. Витревалість в праці зробила те, що Блеріо спорядив найліпшу і найпрактичнішу поки що машину до літання.

Із тайн природи.

1.

Цілю науку є пізнати усе те, що бачимо кругом нас, що можемо відчувати нашими змінами, словом наука вчить нас пізнати усе сьвіт. Будемо отже роздівлювати ся і пізнавати річі близькі і далі, а щоб се нам тим легше вдало ся, то поділимо усе на певні відділи.

Передовсім однак мусимо згадати собі, що кожний предмет, який би він і не був, в науці називаємо тілом. Під сею отже назвою зовсім не треба розуміти людського або звірячого тіла, але під назвою „тіло“ наука розуміє усе те, що можна побачити оком, почути смаком, нюхом або дотиком чи взагалі яким-небудь способом. Отже камінь, дерево, вода, воздух і т. д. се все суть наукові тіла. А усі ті тіла вартують того, щоб їх пізнати ближче. Ми бачимо їх щоденно, щоденно на них дивимся і зовсім на них не звертаємо уваги, гадаючи, що їх знаємо достаточо. В дійсності однак ми їх зовсім не знаємо та запитані, не багато могли бисмо про них розказати. Бо се зовсім не вистане сказати, як яка річ зове ся і як вона виглядає, але щоб ми могли сказати, що її знає ся докладно, мусимо пізнати з чого вона складає ся та в який спосіб поведла, чим різниться від других річей або в чім є до них схожа. Іншими словами сказавши, що коли ми хотіли б сказати, що якесь тіло знаємо, то поперед мусимо пізнати усі його прикмети. А прикметою тіла називає ся усе те, чим одне тіло різниться від другого, отже барва, вигляд і матеріял з якого його зроблено чи там з якого тіла складає ся. Починаймо отже від першої прикмети усяких тіл, то є від барви.

Возьмим декілька предметів, як пр. крейда, молоко, сніг і вапно. Бачимо, що усі вони суть білі, але ся барва не в усіх є однакова: сніг є біліший від молока, молоко біліше від крейди, а ся біліша від вапна. Бачимо отже декілька відмін білої барви. Такі самі відмінні стрічаємо у тіл барви червоної, зеленої, жовтої, синьої, чорної і т. п. Сі відмінні барви називаємо відмінними барв і вони власне дають се незвичайне таке численне багатство барв, яке стрічаємо в при-

роді. Відтінків таких в природі кожний з нас стрічає тисячі а тисячі.

А однак в дійсності маємо лише сім головних барв в природі так як і в музиці лише сім головних тонів. Сими головними барвами в природі суть барви: червона, оранжева, жовта, зелена, синя і фіолетна. Барви білої і чорної не вчисляємо в почет головних барв з причин, які вяснить ся понизше. Усі ті барви стрічаємо в соняшній дуговині (веселці), яка являє ся на небі по дощі і то уложені в тім самім порядку, як ми се власне вчисляли. Тільки в веселці одна барва повторяє ся два рази, а іменно барва фіолетова, вона є бліда і темна. Однак в виду того, що ввесь сказано про відтінки барв ми кажемо, що є барв тільки шість.

Але пригляньмо ся уважніше веселці. Бачимо у ній сих шість головних барв, але ніяк не можемо добачити якоїсь сталої, ясної границі поміж одною а другою барвою. Не бачимо, аби де червона барва раптово кінчила ся, а сейчай по ній наступила барва оранжева, але противно спостережемо, що поміж сими обома головними барвами знаходиться безліч відтінків обох тих барв. Рівнож приглядаючи ся барві оранжевій бачимо, що вона є незвичайно схожа з барвами червоною і жовтою, а коли пригадаємо собі, що в веселці барва оранжева завжди приходить поміж сими двома барвами, то і не тяжко буде нам прийти до заключення, що ся оранжева барва не є нічим іншим, як тільки мішаниною барв червоної і жовтої. В веселці є дві барви, то є червона і жовта заходять одна на другу, мішаються і з тої мішанини повстає третя барва, оранжева з її многими відтінками.

Таке саме творить ся і з барвами жовтою і синьою, які змішані дають краску зелену, та наконєць з барвами червоною і синьою, які дають барву фіолетну. Коли отже з сих шість барв веселки викинемо ті барви, які повстали зі змішання двох інших, то значить барву оранжеву, зелену і фіолетну, то лишать ся нам лиш три барви: червона, жовта і синя. І ці три барви називаємо барвами первісними або підставними, позаяк з них, мішаючи можемо сотворити всі інші барви разом з їх тисячними відтінками; але барв первісних з інших барв ніяким робом не можемо сотворити, ані первісних барв на ніякі вже інші барви розложити не можемо.

Тепер заходять нове питання: знаємо, що змішавши дві первісні барви, дістанемо третю, посередню, як пр. з червоної і жовтої — сранжеву, з червоної і синьої фіолетну, з синьої і жовтої зелену і т. п., отже, яку барву дістанемо, коли змішаємо три первісні барви (червона, синя, жовта)

разом? Змішавши єї три барви ми дістанемо барву білу, якої власне з тої причини ми на початку не вчисляли поміж головних барв. Що біла барва повстає зі змішання барв червоної, жовтої і синьої, про се може всякий дуже легко перекопати ся. Витнім з картону кружок та наклеїм на нього три платки, паперу: червоний, жовтий і синій. Коли через середину кружка перекажемо паличку і на ній, неначе на осі вправимо кружок в скорий рух, то не побачимо на ній ніякої вже барви, але цілий кружок буде видавати ся нам білий. З тої самої причини ми в веселці не бачимо ніколи білої краски, бо там власне повсяляють ся первісні барви, розділені. Сьвітло соннине само собою є біле, бо в ній суть всі первісні барви помішані зі собою, неначе в отсїм кружочку. Веселка, або як її по ученому називають соннине дуговина повстає з розділення ся барв находящихся ся в соняшнім сьвітлі. (Дальше буде).

Російсько-Американська Лінія.

Одинона без пересідання поміж Америкою і Росією.

(Russian-Imperial Mail Steamers.)

ПАРОХОДИ відпливають з Нью Йорку:

„Літванія“ — 9-го лютого 1910 о год. 2-й по пол.

„Росія“ — 23-го лютого 1910.

Ціни шифарт:

До Роттердаму. До Літванії.

\$31.00 III класа \$38.00

\$33.00 III класа \$40.00

\$43.00 — II класа В — \$50.00

\$50.00 — II класа А — \$60.00

З Літванії:

II класа А \$57.50 — II класа В — \$52.50 III класа \$38.50.

Крім того пасажирів III-ю класою оплатити \$4.00 як таксу за даву американським правительством.

2-5

A. E. Johnson & Co.,

Gen. Pass. Agents,

27 Broadway, New York.

Металеві ОБЦАСИ І ЗАПЯТКИ

Для майстерів, каменярів, фармерів і всіх, що роблять при тяжкій роботі.

Они випадають ся Вам потрібні. Можете їх купити враз з чоботами у Вашого продавця чоботів, або оплатити шість Вам може їх прикупити. Они перетворюють чоботи. Они суть лекції від шкіри. Пам'ятайте, що краще, ніж Вам більше розказати.

UNITED SHOE MANUFACTURING CO. BOSTON, MASS.

DR. RICHTER'S

PAIN-EXPELLER

Чоловік шарпаний болями є безомісний неначе сей розбитий корабель на скелях. Коли Ви терпите на ревматизм, невралгію, простуду і т. д., то тоді спробуйте кілька разів натирати PAIN EXPELLER-OM, загальноузнаваний, всесвітній домашній ліком. По всіх аптеках в ціні по 25 і 50 коп.

F. AD. RICHTER & CO. 215 Pearl Str., New York, N. Y.

Книжки

які можна дістати в складі книжок „Свободи“:

Америка	15
Ангел та пустельник і т. д.	15
Борба клас і чому робітники організують ся	15
В Старім і Новім краю	25
Гріхи мільонерів і т. п. С. 7 6	15
Денно в історії православної місії в Америці	10
Денно про звір'ята	30
Дві левади і т. п. С. 5	15
Дорога любови, то Божа дорога, С. 6	15
Емігрант	15
Жовіт	10
Журнал	10
Життя, зарібки, організації і т. п. в Спол. Державах	15
Земельне питання	15
Зуб за зуб	10
Історія Русів з образками	10
Каніталь і праця	15
Книжка рахункова	50
Казка про Жидів	15
Навернення Грішник	20
Народний рух австро-угорських Русинів	15
Новий Заміт	\$2
Образки і загадки	10
Оповідання	15
Про відступників від православія	10
Про путро землі	25
Підземні скарби	25
Покуса	10
Про кінцець світа	15
Псалтир	\$1
Розмова Поляка з Русиним	10
Смерть	10
Стародавні казки та оповідання	15
Степові люде	15
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітничка драма	15
Товариска ворожка	15
Унія в Америці	20
Хто чого жне	15
Які то є люди на землі, з 20 образками	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Руско-англійський тлумач	60
Польсько-англійський тлумач	60

Молитвенники в красній оправі.	
Бог Надежда моя	\$2.50
Хліб душі	2.50
Друг Душі	1.50
Друг Душі (в звич. опр.)	75
Молитвенник малий	1.50
Вінець	1.50
Зборник	2.30

Також можна дістати:

Книжочки колекторські церковні 10 |

Книжочки Братські 10 |

Метрики хрещення 3 |

Метрики шлюбні 3 |

Метрики смертні 3 |

Поміжники померлих душ 10 |

Пипіть на адресу:

Swoboda,

184 Hudson St., New York.

Успішний руский вчитель і адвокат цілу Америку

ЮЛІАН ЧУПНА

Консулярний комісар.

Подає всі справи в Галіції. Процес спадковий і груповий. Відбери гроші від держави. Справи військові. Споряджує контракти, поземочні і земельні документи. Переводжує італійські і всі інші річкові.

2-й N. Main St. WILKES-BARRE, PA.
Адрес поштою: JULIAN CZUPKA, I. L. D. P. O. Box 372, WILKES-BARRE, PA.

ПОЗІР!

Хайкорисніша і найбезпечніша львівська Капіталь в Товаристві торговельно-промисловім „Соніський Базар“ у Львові від видає 5% Від улітв 6%. Можна мати більше число улітв.

Позір! Хайлітні товари продає Товариство „СОКІЛЬСЬКИЙ БАЗАР“ у Львові.

Святочні карти серія 10 штук — штука 16 цт.

Картки з вишивками, українські красавиці, Соколи по 12 цт.

Стихаського, Шевченка, Хмельницького, Мазеши по 6 цт.

Календарик на 1910 — 20 цт.

Портрети Шевченка, Хмельницького, Мазеши в різних цінах.

Вишивані сорочки від 12 — 18 К. вишив. краватки по 4 К.

Гуцульські фарукі від 4 — 16 К. Козацькі шапки по 5 К.

Китарики від 8 К. Герляни до годинника від 2 — 6 К.

Паньковські пояси від 10 — 60 К. Килими по 20 К. За вишив. ки з соколом по 50 з гербом брошки, спинки по 50 цт.

Для відбудови рабат. Гроші вислати на перед.

COPENHAGEN SNUFF

ГВАРАНЦІЯ ЧИСТОТИ, ГАТУНКУ І ЧИСТОТИ.

Обов'язуємось виплатити, якщо користувач оплатить кошти за цю сигарету (або сигарету нашого цін), цей пакет Copenhagen Snuff на нашу фабрику випробує в кожному часі перед ульовим оглядом на цій фабриці і в екстерієрі, що цей пакет не був ушкоджений, по висліді його в нашій фабриці.

Листів новий пакет приймемо до виплати; ми мусимо бути повідомлені і мусимо дати уповноважену на зворот товару перед його вислідом до нас.

Copenhagen Snuff є зроблена в найліпшого, старого, ядерного і запашного листя тютюнового, до якого додані є тільки такі домішки, котрі є в натуральному листі тютюну і в найліпшому запашному соку. Препарація тютюну задержує в ній всі добрі частини а усуває гіркоту і квас в тютюнового листя.

COPENHAGEN SNUFF є найліпшою світовою тютюною до носа і до жута.

American Snuff Company

Повніша гваранція находити ся в кождій пачці Copenhagen Snuff.

Фабрикація тютюну є умітною препарацією тютюну для ужитку людей. Препарація тютюну має такий самий вплив як варення на страву або ферментоване на вино. Copenhagen Snuff є головно уживана як тютюну до жута. Поза тим вона є в дрібних верхах чистого тютюну, тому є сильнішою, а уживає її є о много практичніше, бо вона держить ся довше.

Без неї нема такої тютюну в силі в Вашій околиці, то ми виплатимо її по звичайній ціні, за попередню оплату, до якої не буде місцевості Сполучених Держав і доставимо кождій банківській гатунок компенсаційної 5-центової тютюну.

AMERICAN SNUFF COMPANY, Dept. S., 111 Fifth Avenue, New York, N. Y.

Русини Пітсбурга!

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ.

ЩО ГРОШІ — ТО СИЛА?

Старийтеск півати та пічати складають свої опадности в стейтій Банку на розі ул. Carson-a і 14-oi.

Сей банк є одним з найстаріших і найпевніших банків, що цілковито забезпечує Ваші опадности. У нас складають ся гроші церковні, братські, сирітські і т. д. Кожний, що має у нас гроші, отримує на банківській стейтій контроль.

Продаємо корабельні карти на найліпшій лінії, а гроші до краю вислатимо по почтовім курсі

German Savings and Deposit Bank

Cor. 14th & Carson St., South Side, Pittsburg, Pa.

Й. Е. Рот, през. А. П. Міллер, кас. Ол. Бучак, ур. банк.

ВИРОБИ БРАЦКІ

шашлі, шашки, відзнаки, хоругви, уніформи.

Ціна і проба вислід

Можете вислати до нас по руски, словенськи або польськи.

В. Н. МОРГАН

13 N. MAIN ST. SHENANDOAH, PA.

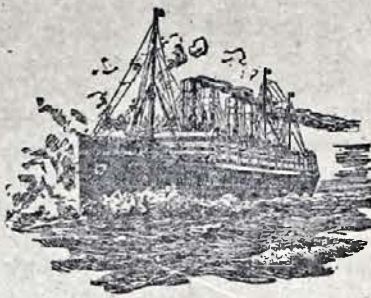
17-го каміняний годинник для мушкетерів

Успішно точно на спеціально зроблені для людей, котрі роблять при неспокійних і гварантують ся на 20 літ. Не звичайна нагода — Ми виплатимо сей годинник на кождий адресу за посиланням. (C. O. D.) \$5.75 і на зворот переіска, в тим привілеєм, що кождий може його оглянути, і если ему не подобав ся — то тоді не потребує платити ані одного цента. За такий годинник у нашого купця треба заплатити 35 дол. Дуже гарний 14-нар. золотом позолочений ланцюжок з дерев'яним — додає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO.

1101 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

Руска Агенція Корабельна і Пересилка Грошей

з кав-пією 15.000 доларів і на корабельні гроші

184 Hudson Str., New York, N. Y.

Ся Контора закладає наступні справи:

Пересилає гроші до всіх країв по цінах можливо найташших і як найкорше.

Продає Шифарти на різні ліній корабельні до старого краю і в краю до Америки по найташших цінах.

Виробляє повновласти, контракти купна і продажні заосмотрені підписом консуля; переводжує всілякі інші справи зі судами і старокраєвими властями.

Подає гроші справі військовій, як увільнене від асигнування, військової контролі, увільнене від вправ і т. п.

Мінює гроші — старокраєві на американські і американські на краєві після бжучого курсу.

Адреса:

Ruthenian Exchange Co.

184 Hudson Str., New York, N. Y.

„ДУШПАСТИР“

се прекрасна, щиро-руська церковно-народна газета.

Виходить в Філадельфії кождого місяця, подає гарні науки духовні і відомості зі свята. В „Душпастир-і“ друкують ся важкі для всіх оголошеня гр. кат. канцелярії Епископської. Не брак там і жартів веселих та смішних, і красних образків. „Душпастир“ всім подобає ся — всі его хвалять.

Копіює на цілий рік так тут в Америці як і до старого краю всего лиш \$1.20.

Читайте, що пишуть за „Душпастир“:

Canora, Sask., Canada, Март 29, 1909.

Вечерняя Редакция Душпастира! — ...Признаю Вам щиро правду, що ніяка часопись так не вдовольня мене, як ся наша, дорога часопись „Душпастир“... Ся часопись то єсть так, якби в дуже сильну похоту, легкий, ланний дощ... Незай засіє благодать Божа над сям початком так гарного і святаго діла! — З поважанем Олександр Хабун.

Подібні похвальні листи приходять до Редакції „Душпастир-і“, майже щодня. Тож являйте „Душпастир“ чим-ськоше для себе і для Ваших своїх і аягомих тутки і в краю.

„Душпастир“ повинен бути в кождій руській хаті.

Гроші на „Душпастир“ треба посилати (найліпше почтовим моней-ордером) на ім'я:

Rev. J. Boyarchuk, 821 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

ДАРМ!

Виплатимо кождому на пробу новий лік, хто йно його буде потребувати. Мужчини зломані на здоров'ю і торлячі на всілякі венеричні недуги, страту пам'яті, ревматизм, нервозність, утробу, піхур можуть пробувати сї ліки даром на наш кошт. Сї ліки суть спеціально споряджені для хорих мужчин та жінок на всякі полові недуги, нервозність, брак енергії, довіря в себе, байдужність, злі навички, хронічні недуги, встидливність і т. д. Сї ліки додадуть Вам ваги тіла, черствості, здоров'я, зроблять Вас сильними, веселими, о погідним умі. Се не робить різниці, що Ви вже щось уживали; спробуйте ще раз і то безплатно, бо ми хочемо Вам помочи як добрий Самаритин і друг. Наш лік є царем поміж всіма ліками. Пишіть десь, а дістанете даром пачку ліків і книжочку про нову методу лічення. Адресуйте так:

Samaritan Supply Co.

D. 207 North Detroit, Mich.

ПЕРША АМЕРИКАНСЬКА „РИЗНИЦЯ“

під покровом св. Арх. Михаїла.

„RYZNYCIA“, 114 Chestnut Street, SHENANDOAH, PA.

Має склад і виріб річей церковних як:

Фелони чорні від \$30—65.00

Ризи світлі від \$35, 40, 55, 60, 80 і вище

Стихари від \$6.00

Ручники, плитони, хоругви з образами від \$30.00 і в.

Чаші від \$20, 35, 40, 50 і вище

Ліхтари, Службники, Євангелія від \$20, 45, 55, 60 і 80.00 дол.

Цвітіння на престол і до свічок по ріжній ціні.

Приймає ся замовлення на нові річі як таном і до направи старі ризи.

Світло церковне:

СВІЧКИ ВОСКОВІ (декоровані) з образками по 26 цт. за фунт, 1 на фунт, 2 на ф., 3 на ф., 4 на ф., 6 на ф., 8 на ф. і 14 на фунт.

Свїчки воскові ручно декоровані 50 цт. за фунт, 2 на ф., 4 на ф., 6 на ф. і 8 на фунт.

Тройні ручно декоровані по 4.50 дол. Углі до кадилиць 28 цт.

Пачка (120) запалачів 24 цт. Олива галлон 1.10 дол.

Свїчки воскові до надставлюваня 3 на фунт 22 цт.

4 на ф. і 6 на фунт 22 „

Офірки воскові 16 на ф. і 18 на фунт 22 „

Свїчки стеаринові 16 „

4 на ф., кручені 4 на ф., 6 на ф. і 1 на фунт.

Свїчки на престол (extra) 37 цт. за фунт, воскові жовті 1 на ф. і 6 на фунт 30 цт.

Надило 50 і 55 цт. за фунт.

АРТИСТ РІЗЬЯР

Евгеній Василенко

виконує усі роботи

входячі в обсяг церковної штуки, як:

ІКОНОСТАСИ

ВІВТАРИ

ПРЕСТОЛИ

БАЛЬДАХИНИ і т. д.

Золотить і малює ікони.

Усі роботи виконує добросовісно.

EUGENY VASYLENKO

337 W. Center St., Shenandoah, Pa.

Одинона вірцево уряджена

ДРУКАРНЯ „СВОБОДИ“

затрудняє добре вишолонений друкарський персонал, посідає найновіші машини, як томе ріжнородні гарні черенки і прикраси.

Виконує

всякі друкарські роботи

точно, гарно і по низьких цінах.

Влов. Родимці, як томе Відділ і члени Р. Н. Союзу повинні в всяких друкарських роботах удавати ся лише до своєї друкарні „Свободи.“ — Адрес:

184 Hudson Street, New York, N. Y.

Оден з найбільших броварів в Америці.

Варить пиво на краєвий спосіб. без всяких примішок.

Хто лиш раз покоштує сего пива, то иншого вже не буде пити.

Голова від него ніколи не болить, бо єсть здорове і поживне.

Не треба его зрештою хвалити, бо добре само за себе говорить.

E. ROBINSON'S SONS,

Lager Beer Brewery,

435 to 455 N. 7-th Str., Scranton, Pa.

Telephone calls: General Office 2333, Night Call 4854.